

Б Р А Н И Ч

ОРГАН АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У БЕОГРАДУ

Уредник **Б р а н и ч а** је претседник Адвокатске Коморе у Београду
Владимир Св. Симић

Власник и издавач **Б р а н и ч а** је Адвокатска Комора у Београду
коју преставаља претседник Владимир Св. Симић

У име Одбора главни уредници:

Др. Видан О. Благојевић и Др. Радоје Ј. Вукчевић, адвокати

САДРЖАЈ:

ЧЛАНЦИ

Демократија и Равнотеже од
Франсоа Перу-а (François Per-
roux) професора Правног фа-
култета — Париз 565

О тумачењу § 314. грађанског
законика од Др. Драг. Аран-
ђеловића, проф. универзитета—
Београд 567

Смртна казна од Милорада Ан-
шоновића — Београд 569

Утврђивање и вештачење ве-
личине штете код осигура-
ња од стране осигуравају-
ћих друштава (свршетак) од
Јована В. Кошшунце, судије
Окружног суда — Н. Сал . . . 571

Један опасан преседан на ште-
ту личне слободе која је
ујемчена чл. 5. Устава од
Леона Амара, испитаног судије
при Апелационом суду—Београд . 580

Кривична дела осуђеника и
кривична одговорност кри-
ваца саучесника у овима,
према Кривичном законик
Краљевине Југославије од Др.
Бор. Петровића, правног рефе-
рента Ген. Дир. Саобраћаја—

Београд 584

СУДСКА ПРАКСА

Из праксе Апелационог суда у
Новом Саду. — Две одлуке из
кривично-правне области — од
Бранка Јевремовића, судије
Апелационог суда у Новом Саду 588

Јудикатура из области индустри-
ске својине — од *Љуб. Мирко-*
вића, правног референта Управе
за заштиту инд. својине . . 590

Мишљење Опште Седнице Каса-
ционог суда о позаконењу ван-
брачне деце доцније закључе-
ним браком њихових родитеља
— од *Тих. М. Ивановића*, секре-
тара Касационог суда у Бео-
граду 592

По § 10. Правилника о наградама
адвоката, награда се одмерава
ако је адвокат само ангажован
за појединачне радње; а по §
8. истог Правилника награда се
има одмерити за вођење спора
по пуномоћју, а у случају ако
адвокат отпочети посао без
своје кривце не доврши — од
Јована Д. Смиљанића, секре-

Уредништво **Б р а н и ч а** налази се у Дечанској 13/II. Рукописи се не враћају.
Прештампавање градива из часописа допуштено само са тачним означањем извора.

Б р а н и ч доноси: расправе и чланке којима је смер заштита интереса
адвокатског реда и ширење професионалне свести, службена саопштења
Адвокатских комора којима служи као званични орган, и расправе и чланке
из свих области права и прати развој правног живота у земљи и иностранству.

Б р а н и ч излази крајем сваког месеца. — Годишња претплата за **Б р а н и ч**
износи 120.— дина. За адвокате изван територије Београдске адвокатске
коморе, адвокатске приправнике, судије и судијске приправнике годишња
претплата износи 60.— дина. Поједини број 10.— дина.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тара Касационог суда у Београду 593

Док се код непотпуног призива и ревизије пресуда доставља странкама ради правдања истих иако пресуду нису тражиле, дотле се код потпуног призива она доставља само ако су странке тражиле да им се достави — од *Леона Амара*, испитаног судије при Апелационом суду — Београд 596

Претплата се за лист мора платити и ако се исти не чита од *Љуб. Н. Милојковића*, судије Срескога суда у Паланци См. 597

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ 598

НЕКРОЛОЗИ 602

САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА 603

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА 604

НОВЕ КЊИГЕ 608

Франсоа Перу (François Perroux) професор Правног факултета — Париз.

Демократија и Равнотеже

Подвргнимо се опасности да демократију прогласимо *људском категоријом*, казавши да је она политички режим једног друштва личности које се могу остварити као такве, т.ј. друштва које садржи обећање заједнице, јединства. Тако схваћена демократија, ставља грађанина у службу апослутних моралних вредности али га притом, не може спречити да у тој служби буде херој или зец.

Држава као скуп управљача, као агрегат јавних служби, као апарат неусловљене принуде, као збир установа, као скуп група, постиже или не у односу на појединца, извесну равнотежу која одређује оно што је у њој демократско. Аспекти ове равнотеже много су комплекснији и богатији но што се то мисли. Данас у демократији форма има превагу над садржином. Формалности су у толико оштрије браћене у колико је више суштина пала у заборав. То бисмо требали осетити: постало је и сувише једноставно бити демократ по једном догматизму који није чврстина, већ затварање мисли. Међутим, демократија је богата, тешка, претоварена ризицима исто колико и личност и живот.

Равнотежа која садржи све остале, налази се између појединаца везаних друштвом и државе. Она значи не само да држава не паралише и не апсорбује личности у друштву, већ и да личности у друштву не паралишу и не апсорбују државу. Државу схваћену не као идеју или принцип, већ као скуп најконкретнијих реалитета.

У овом *последњем* погледу демократија, као политички режим, стварност из света инкарнације, оруђе инкарнације а никако хипотеза или ангелизам, одваја се од извесног федерализма или извесног плурализма, једноставних више него чистих.

Равнотежа између управљача и оних којима се управља, сасвим различита од парализе специфичне функције управљача, означава извешан однос сарадње. Она се састоји у мешању активности које се стичу: одлука, наредби и убеђивања са једне стране, контроле и инспирација са друге стране; она се састоји у интересима који се остварују сретством разлике иницијатива и са једне и са друге стране.

Нико овом мешању активности не може установити рецепт: он се ствара у самој акту. Презирући феудални хаос, демократије будућности, која ће разумети да није у питању „рестаура-

ција“ (у смислу исмевањем од неколико архитеката) Града, већ његово оснивање и постављање на светлост једног младог сунца, могле би много научити од спорта. Спортска екипа изазива мужевну једнакост, одређује места према закону дејства, ствара везу аката у конкретном и непосредном циљу тако да је тешко рећи шта коме понаособ припада, уклања искоришћавање човека човеком, санкционише у акту свачију одговорност, отклања сваку тајну у суштини и вршењу ауторитета, прихваћа извесна веома једноставна правила неоспорена и позната свима, повлачи такав животни стил да закон онога што се има урадити превлађује до уништења закона о шефу коме се служи, претпоставља извесну логику развоја која није претходно постављена, логику изукрштану непредвиђеним догађајима који намећу тренутну адаптацију у којој сваки у свакоме тренутку налази своје координате, организује непосредно дејство акта на један људски скуп, изазива међусобно такмичење искључујући конкуренцију, надражује појединачно „ја“ у нашем „ми“.

Свакако, спорт није политика, ја овде дајем само сугестије о новим облицима и митовима за старе типове људске сарадње, који би били кадри да дисциплинују и уските тела и душе савременика и да политичкој активности поврате хигијену и здравље.

Питање равнотеже јавних служби и приватне активности одиста је тешко питање. Било би погрешно веровати да би социјализам (у коме неки виде једину праву демократију) отклонио тешкоће уређујући цео друштвени живот на основу јавних служби. Ако је ко могао сањати о томе, то не може спречити будна човека да опази да јавна служба, свуда и увек, може достићи и задржати *само мало* од човекове личности. Кад она продире у оно што је сасвим близу нас, кад узима жену и дете, или кад наноси вред самом физичком интегритету и уноси неред у дух који тражи и душу која расте, демократија, тај политички ред личности умире. Напад није толико квантитативног реда и не потиче услед броја јавних служби, колико је квалитативног реда, услед природе објекта јавне службе и начина њеног дејствовања.

Демократија, која се креће између личних моћи и растапања шефова у масама, креће се и у једној зони обележеној екстремним тачкама, од које се простиру нечовечне области: себичности које беже од сваке јавне службе и јавне службе која је паразит целокупног живота.

Она је пропорција наметнуте принуде и свесног сједињавања. Она кулминира кад је принуда таман толика колико је потребно да се спутају индивидуални империјализми у корист личних остварења. Овде треба разумети пун смисао овога личног јединства, јер његово тумачење може веома лако бити искривљено, као што су тоталитарни режими безобзирно експлоатисали његову носталгичност. Оно није ни промена на основу простог додира и саживљења, ни тренутне или трајне људске кохезије која происходи из каквог заједничког циља постављеног спољашњом принудом, ни губитак свести услед екзалтације или сањарења, ни колективни „hybris“, плод политичке магије.

УН И В Е Р З И Т Е Т С К А В И Б Л И О Т Е К А

Оно је једно хиперсвесно стање, али прозирне свести у којој „ја“ прелази у „ми“, оснажено и обогаћено свим оним што даје. Општење, као општење изван појимања и имања индивидуе, као преображајно сазнање свога „ја“ и трећег по самом присуству, као егзистенција са целокупном Врстом у Ближњима, јесте један од највиших облика битисања и једно изобиље битисања које природно тече у акту.

Демократија је равнотежа између личности а непосредних група у којима она јесте, на које се ослања, кроз које се уобличава, и услед којих се остварује. Замислимо, а то није нереална хипотеза, да у једном националном друштву извесне велике групе достигну равнотежу снага, утицаја, да бране тежње које се широко допуњују, тако да један сноп приближно тачно исправља други. Ако свака од ових група дисциплинује своје личне компоненте, ако паралише личности које је сачињавају, такву грубу равнотежу, која проистиче из општег уравнотежавања снага, ја не називам демократијом. Ту је демократија или престала или пред тренутком кад ће престати. Оно што вреди за национално друштво и за његове политичке и економске традиције, вреди и за остала друштва, мањих димензија. На свима ступњевима демократија није сусрет појединачних тиранија које се потиру супротстављајући се.

Као и човек, демократија се одржава напором. Као и он, она прогресира падовима који се непрестано надокнађују. Она је угрожена својим супротностима и својим остварењима. Она није ни поглавито политичка, ни поглавито економска, ни поглавито социјална. Она постоји само у односу на једну конкретну целину која је носилац апсолутнога, и у односу на те конкретне целине, оличене у друштву личности.

Предео Р. Ж.

Др. Драг. Аранђеловић, проф. универзитета — Београд.

О тумачењу § 314. грађанског законика

Г. Др. Ј. Челебоновић, у прошлом броју „Бранича“ критикује праксу наших судова који, вели, погрешно примењују § 314. грађ. зак. Овај законски пропис гласи: „Сваки само своју сопствену ствар заложити може. Залог на туђу ствар не важи ништа и уништава се на тужбу господара ствари, коме припада право на повраћај своје ствари, коју онај издати мора, имајући право на накнаду од zaloжиоца тражити“.

Г. Челебоновић не слаже се са схватањем наших судова који и на случај залагања туђе ствари примењују § 221. грађ. зак. Он мисли да је то недопуштено, пошто је, вели, § 314. јасан: он апсолутно не допушта постојање залог на туђој ствари без пристанка сопственика заложене ствари, а § 221. мисли да се при-

мењује *само* на *продају* ствари. Јер, вели даље г. Ч., наш је законодавац *намерно* одступио од свога изворника, аустријског грађ. зак., који под условима из § 367. (наш § 221.) допушта стицање заложног права савесном прибавиоцу залоге и на туђој ствари.

Не можемо се сложити са овим гледиштем. Јер не можемо дословно тумачити § 314.

По § 221. савесни прибавилац права својине од несопственика (коме је ствар од сопственика ма под каквим видом била поверена), стиче право својине на дотичној ствари. Па кад тај повереник може да на савесног прибавиоца пренесе право својине, кад може да ствар сопственикову отуђи, онда може и једно мање право, право залоге, да конституише. Ко може више тај може и мање. Кад чувар туђе ствари може на савесног прибавиоца да пренесе својину, зашто не би могао и нешто мање — да му конституише заложно право? Кад један купац покретне ствари може да ову ствар прода, дакле отуђи и пренесе својину савесном купцу, зашто не би могао да је заложити савесном повериоцу? Његово *веће непоштење* — отуђење туђе ствари — треба да вреди по § 221. а његово *мање непоштење* — залагање туђе ствари треба да не вреди? Где је ту онда законодавчева логика?

Такву нелогичност сигурно није хтео ни наш законодавац који се угледао на аустријског. Али је наш законодавац *скраћивао* аустријске прописе и кад је донесен наш § 221. онда се *заборавило* да се и у нашем § 314. унесе потребна измена за прибављање и заложног права од поштенног залогопримца и да се овај изједначи са поштеним прибавиоцем права својине.

Да се наш § 221. не може буквално тумачити види се и из овога. Овај § говори само о поштенном *купцу* туђе покретне ствари. Међутим очигледно је да се овај пропис односи не само на купца него на сваког оног, који је *шеретним* послом прибавио, као савестан, ствар од несопственика коме је она, ма под каквим видом, од сопственика била поверена. Ако је на пр. чувар Петрове ствари ову ствар дао у *промену* Павлу као савесном контрагенту, онда ће се и овај моћи користити §-ом 221. По *дословном* тумачењу тога §-а 221. то не би могло бити, јер § 221. говори само о *купцу*... Међутим § 367. аустријског грађ. законика каже: „Тужби за својину нема места против поштенног држаоца какве покретне ствари ако овај докаже да је ту ствар прибавио *давши за њу накнаду*, од онога коме је сам тужилац дао ствар на употребу, на чување или ради ма какве друге намере“... И онда § 456. аустријског законика даје заложно право и оном залогопримцу, који је заложно право прибавио под неким условима (§ 367.) као што би прибављач права својине по том законском пропису прибавио својину.

Ако треба, због околности из § 221., заштитити поштенног прибавиоца права својине од несопственика, онда треба, под истим условима, заштитити и поштенног прибавиоца права залоге од несопственика.

Тачно је да судија не треба да суди противно закону, да треба да поштује вољу законодавчеву. Али треба прво изнаћи *праву вољу* законодавчеву. Нису дакле меродавне само речи за-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

кона. Тумачење по речима треба да се слаже са *основима здравога разума* и природне правике (§ 8). А и једно и друго показује нам, као што смо горе изложили, да је *права воља* законодавчева била да се, под условом из § 221., стиче и право залогe од несопственика.

Милорад Аншоновић, адвокат — Београд.

СМРТНА КАЗНА

Када је пре неколико година поводом великих немира у Бечу, једна политичка фракција у аустријском парламенту предложила поновно увођење смртне казне, рекао је један еминентни аустријски правник, да је тим кораком земља враћена за једно столеће ближе средњем веку, у место светлијој и праведнијој будућности. И то са много разлога.

И правници и лајци рекли су стоструке ствари о смртној казни. Али можда ипак не све. И можда не увек са тачним образложењем. Зато ће бити увек потребно, докле год смртна казна постоји, да се о њој и пише. А и када једном нестане, имаће право још и на опширан некролог, јер је дуго живела и дејствовала.

Иста библија, која садржи заповест: „Не уби“ — која треба да важи и за државу и њене судије — рекла је и строгу реч: „Ко је убио човека треба да умре“. Спонтани човеков осећај правичности неће другојачије судити, ма да се у времену, у коме је важило начело „око за око, зуб за зуб“ са добром живота није толико штедило као данас и када се смртна казна много брже изрицала и то не само због злочина убиства. То потврђују закони Старог завета и правосуђе следећих две хиљаде година. Ипак непристрасном правном осећају одговара, да би онога који је угасио људски живот, требала да постигне иста судбина.

Међутим да не постоји ни један други разлог, до само овај, да између стотину јустифицирних може један невини бити погубљен, па је најстрашнија ствар изрицати смртну казну, једину неопозиву и непоправиму казну, која поред тога изазива најтамније садистичке нагоне. Ни једно убиство не може тако страшној мери угрозити осећај правне сигурности, као убиство од стране правосуђа.

Али без обзира на то запитајмо се: Да ли погубљеног убицу налази исто што и његову жртву, па чак и у наше време, када се употребљавају „хуманија“ средства за погубљење него ли у крвожедном средњем веку? Не пати ли злочинац више и друкчије него ли убијени? Па чак и у најтежем случају, убиства с предомишљајем и разбојништвом, има извршилац предност страсти и порочног наслеђа пред државом, која хладнокрвно чини то исто што и он, и како то Шпехт вели, пришуњава се жртви, надмудрује је, и напада, да је најзад после огројних претрпљених мука претходне истраге и судских претреса убије,

намећући јој поред смртне казне још много страшнији страх од казне.

Живети у очекивању дана, када ће уже или секира учинити своје, то је једно мучење које превазилази сваку смртну казну.

Уклањамо овде одмах сваки неспоразум: није ово речено из сажаљења за кривца. Убица треба без милости и обзира да искуси најтежу казну, али можда другу, а не ону, која није без моралне опасности и за све оне, који је изричу. Херман Бар је можда без претеривања констатовао, да ни један од оних, који изричу и спроводе смртну пресуду, не узима на себе одговорност: поротници се позивају на правну поуку суда, судија на закон, целат на наредбу својих претпостављених и тако могу сви мирно да спавају.

И Бар захтева, да судија који изрекне смртну казну, исту мора својеручно да изврши. Захтев такве етичке висине, који се мора резервисати за доцнија времена. Само што тада, вероватно, неће више постојати смртна казна.

Можда и зато, што се неће више нико наћи, да ту казну изврши, како је то рекао Толстој у свом последњем напису пред саму смрт.

Страшна је помисао, да још има много људи, који су спремни да у виду позива и са најодвратнијим смртним оруђем друге убијају, и под заштитом државне силе, власти и закона без препрека и опасности проживљују своје сопствене садистичке инстинкте.

Ранија столећа сигурно да су добро знала, зашто су целате уврстале у „бешчасне“. Наравно то их није спречавало, да од целата и њихових помагача учине најширу употребу и да уживају у призору умирања на точку, черечења на четири дела, набијању на колац и закопавању живих.

Казна као поправка не долази код смртне казне у обзир. Она не застрашује. То знају најбоље статистичари, јер после сваког погубљења умножавају се убиства, а у земљама где нема вешања, ни гиљотине, ти су насртаји на живот ближњег (изузев можда убиства у афекту) много ређи и често годинама потпуно ишчезавају.

Казна је заведена као одмазда и заштита људског друштва. Сваки злочинац треба да се учини нешкодљивим и не сме да се пусти више у друштво. Али да ли се то постиже смртном казном? Свакако не.

Јер, ако је до одмазде, доживотна робија без помиловања преставља за злочинца у безнадежном очајању много страшнију казну него одузимање живота.

Старање за укидање смртне казне — како то наглашава др. Стрикер — треба да буде једна света борба. Јер смртна казна је један варварски чин недостојан људског створења, која буди најпримитивније инстинкте и која никада није спречила ни један злочин, нити претставља какво испаштање — јер испаштати се може само у животу — и некорисна је, јер она не може да васкрсне жртву и да поправи зло према њој. Доказано је, да је огroman број судских убиства откривен тек доцнијим

извиђањем, а колики је тек број оних, за које се није дознало! Примењивати смртну казну, коју је диктовао менталитет ранијих сурових времена, створити тако непоправима факта, убити хладно, у име закона, — то значи довести људе у стање глупих и бесвесних дивљих животиња. То је сурово, без дејства и опасно.

Укидање смртне казне учиниће више за заштиту живота него ли њено постојање. Закон каже: Не уби. Али само кад он сам не буде убијао, ни под каквим изговором, имаће ауторитета, који може да угуши злочиначке инстинкте и управљати свестима. Јер држава примењујући смртну казну сама обара начело неприкосновености човечијег живота, за чију повреду осуђује убицу на смрт.

Болесно човечанство не може се излечити смртном казном. Никада нећемо тако успети да повратимо поштовање према животу. Само бранећи живот радикално и апсолутно, никада не убијајући, постићи ће се поштовање живота.

Кант вели: „Има таквих заблуда, које се не могу оборити. Потребно је обавестити заблудели ум и улити му такво знање, које ће га просветити, тада ће заблуде саме од себе ишчезнути“.

А у такве заблуде, које треба просвећивањем разбијати, несумњиво на прво место долази уверење у потребу, корист и оправданост смртне казне.

Јер како то лепо др. Финкелибург, претседник Одељења за извршење смртне казне у Берлину — иначе велики противник исте — из праксе у прилог Кантовог цитата наглашује:

Смањивање злочина није донела крвава пресуда, већ културни напредак.

Јован В. Коштуница, судија Окружног суда — Н. Сад.

Утврђивање и вештачење величине штете код осигурања од стране осигуравајућих друштава

(Свршетак).

Изнели смо како ову материју решава аустријски и немачки законик. Раније смо већ нагласили зашто смо баш узели ова два законика, а сада ћемо изнети како је ова материја решена и код нас. О овој материји нема никаквих специјалних позитивних законских прописа који говоре само о истој. Она два три прописа из грађанског законика која начелно говоре о осигурању у опште и не дотичу ово питање. У оскудици специјалних прописа за осигурање, ми се увек код осигурања служимо општим прописима грађанског закона, који говоре о уговорима у опште и онда у колико је и то недовољно општим правним принципима из грађанског закона. Ми смо већ у почетку овога чланка навести, да су општи услови осигурања у многоступу попунили ову законску празнину. Слободно се може рећи, да су код нас вештачења овакве врсте у потпуности препуштена општим условима. И принципи чак и колико су основни, сам поступак, и све остало изложено је је-

дино у разним општим условима разних осигуравајућих друштава. Ми смо из она два закона која смо напред навели извели да су општи услови ограничени специјалном законском материјом и да су норме ове законске материје делимично јавно правног карактера, а да тек делимично немају јавно правни карактер. Сигурно да су законодавци обају закона имали разлога зашто су нормирали ову правну материју.

Пошто је код нас ова материја углавном регулисана општим условима-споразумом странака — то ћемо изложити један од најтипичнијих општих услова осигуравајућих друштава односећи се на ову материју. Подвргнућемо опште услове под наше позитивно законодавство а упоредићемо са немачким и аустријским и онда ћемо јасно видети како је та материја регулисана код нас. Општи услови код свих осигуравајућих друштава су више мање истоветни и ево како они гласе:

„У случају пожара, штета се утврђује споразумом између оштећеника и друштва у року за пет дана од дана штете. Ако тај споразум оштећеник не затражи у том року од друштва, или се до истог не буде могло доћи ма из којих разлога, онда се приступа процени-вештачењу, које је обавезно за обе стране, па и за суд за случај спора.

То вештачење штете врши се овако: најдаље у року од осам дана, од дана пожара, осигураник је дужан написмено именовати друштву свога вештака, као и њему заменика. Овај вештак као и други вештак, кога друштво за исто време именује, имају за тим најдаље у року од три дана, од када је друштво примило од осигураника пријаву вештака, приступити раду на месту где се пожар десио, а у границама општих услова.

За количину штете и све што спада у круг вештака вреди оно, на шта се оба вештака сложе. Онде, где нема њихове сагласности, узима се за меродавно оно, што одреди треће лице које ова два вештака само за те случајеве бирају. Његова оцена креће се у границама сума, које су прва два вештака исказала. Ако нема сагласности у избору трећег вештака (које мора бити стручно) онда то лице одређује полициска или судска власт у року од три дана у месту пожара. Ако пак осигураник са својим вештаком не дође на вештачење или одбије да изложи штету или да даје детаљне одговоре о траженим обавештењима од стране друштва, односно појаве пожара, као и претензије на штету и ако у опште прави тешкоће да вештаци дођу до правилне оцене, — онда друштво пошто утврди појављену сметњу, само утврђује штету преко лица, које оно одреди.

Никакав други начин процене штете сем овога није обавезан за друштво. И у случају парнице вреди она количина штете, која је утврђена споразумом странака или помоћу вештака. Осигураник нема права подићи парницу, нити предузети ма какве кораке судским путем, пре него што му друштво оспори право потраживања оштете и пре, него што се не послужи прописима услова за утврђивање штете. —

Као што се види општи услови до детаља предвиђају како ће се обавити само вештачење штете. Они одмах у почетку кажу,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да се прво решава цело ово питање по могућству споразумом странака, а кад овога нема, онда, тек долази утврђивање штете вештацима. Општи услови говоре о чисто формалним стварима како се постављају ови избрани вештаци, али ништа не говоре, како и по коме поступку они имају да обаве тај посао, као и каква је њихова функција, да ли су они избране судије или само обични стручњаци. Говори се о обавезности вештачења за обе странке па и за сам суд на случај спора, а не пружају се никакве гаранције за правилност оваквог вештачења, нити пак дају могућности за корекцију вештачења у случају неправичног одређивања висине настале штете. Иде се још и даље, па се омогућавају осигуравајуће установе, да у случају извесних сметњи од стране осигураника саме осигуравајуће установе одреде величину штете, не пружајући гаранције, да се сметње објективно утврде, нити се пак пружају могућности, да се у једном таквом случају величина штете утврди од стране једног трећег незаинтересованог тела. Као што је познато услови се увек више мање раде једноставно, пошто их прописује само једна страна — осигуравајућа установа. Наравно у колико су услови уговор, обавезни су за странке, сем у случају да су противни јавном поретку и благонравију. Овако састављени очигледно су противни овим принципима, а по готову једноме од оних најглавнијих принципа, а то је принципу правце. Морамо овде овом приликом да додирнемо још једно врло важно питање. У другим земљама постоје неке врсте коморе вештака — стручњака. Не може свако да буде стручњак — вештак. Мора да буде уписан у ове професионалне организације које су довољна гаранција за стручност вештака. Листе ових стручњака приступачне су свима, па и осигураницима из најширих кругова у случају потребе. Код нас у опште не постоје овакве институције! Осигураници су упућени, да сами врше избор свога вештака, па како се овај избор врши брзо то они за вештака често пута изаберу првога познаника кога се сете, и ако он нема потребну стручну спрему за оваква вештачења.

Осигуравајућа друштва и у оваквим случајевима у повољнијем су положају од осигураника. По правилу они имају сталне унапред одређене вештаке за разне врсте осигурања. Овакви вештаци имају довољно искуства и могу да врше пресудан утицај на нестручне људе у оваквим вештачењима. Овако редиговани услови не говоре да ли се може уговорати избрани суд како за решавање правних питања, тако и за утврђивање величине штете. По немачком закону овакви уговори нису забрањени, док су по аустријском забрањени. Доцније ћемо се вратити на ово питање како је оно по нашем закону решено.

Можемо још сада у почетку третирања овога питања о вештачењу по нашем закону истаћи, да се овде с обзиром на опште услове и на споразум о избору вештака ради стварно о извођењу извесних доказа ради утврђивања висине штете. Наш доказни поступак у грађанском поступку не предвиђа овакво извођење доказа. Он предвиђа вештачења, али само у спору и то суд у ствари наређује. Странке само предлажу извесне особе за вештаке, али их ипак суд поставља и ту је суд слободан у избору. Затим предвиђа извесно вештачење ради обезбеђења доказа. Иначе друге

врсте вештачења као доказно средство он не предвиђа нити познаје. Остаје да се овакво извођење доказа путем оваквог вештачења убраја у доказивање које се обавља ван суда, те се отуда оно може и сматрати као доказивање ван суда и ван поступка.

Одредбе грађанског парничног поступка су по правилу јавно-правног карактера, а по готову оне одредбе, које говоре о доказним средствима предвиђеним у поступку. И немачки и аустријски закон доносе норму у закону, да су оваква вештачења дозвољена, односно предвиђају их као нове доказе, који у њиховим редовним поступцима не постоје. Ми једнога таквог специјалног закона немамо, па наравно да то нисмо унели ни у одредбе општег грађанског закона који једино и говори о уговорном осигурању.

Узевши онако како су изложени, општи услови изгледа као да одређују нову врсту доказних срестава за утврђивање штете, који нису предвиђени у садашњем нашем поступку. Несумњиво, да се уговором о осигурању могу решавати разна материјално-правна питања међу уговорачима, али питање је, да ли овај уговор може да расправља питање самог доказивања у поступку. Налазимо да се у опште не може постављати питање, да ли се споразумом странака могу уговарати специјална доказна средства ван поступка. Поставља се само питање, да ли је суд и у колико везан за овакве изведене доказе ван суда ако такви случајеви дођу пред суд. Наравно, да се тек сад даје могућност суду да види да ли су ове одредбе о вештачењу у општим условима сагласне са позитивним законским прописима. Навешћемо један случај из праксе Касационог суда у Београду, који је прихватио тезу, да је дозвољено овако вансудско вештачење и да се овако изведени докази примају као доказно средство без обзира, што поступак најуже узевши не предвиђа овакво доказно средство вештачења код утврђивања штете. Касациони суд по предмету Рев. Бр. 1117/935 изрично каже: „Из тачке 18 услова за пожарно осигурање, као и из споразума странака од 12 нов. 1933 год. о избору вештака види се, да је тужилац са туженим друштвом уговорио да у случају пожара висину претрпљених губитака и штете, ако би у погледу штете било оспоравања, процењују вештаци изабрани од стране уговорача, који споразум није противан §§ 13,538,539 гр. зак. те је исти споразум — уговор — обавезан за странке. Па како је величина штете процењена у смислу овога споразума, то тражење тужилачке стране да се понова другим доказима исто докажује, неумесно је пошто би се тиме поступак само одуговлачио. У једном сличном случају Касациони суд у Загребу исто ово питање сасвим је другојачије решио. Он налази да се не може уговарати вансудско вештачење, јер је поступак јавно-правни закон и он једино регулише која су доказна средства дозвољена. Истина овде је реч о старом поступку за Хрватску, али то нема значаја за сам принцип о коме се говори, јер је он увек исти. Та одлука Касационог суда под Рек. 1445/934 гласи: „Поглавље седамнаесто гр. пар. пост. установљује, да странке извесни спор препусте на пресуђење обраницама но у закону није предвиђен уговор, којим би се решење спора могло препустити вештацима. Према томе је и суд дужан, да у случајевима, где спор долази пред суд, да са

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

свима допуштеним доказима, предвиђеним у гр. парн. пост. утврди спорне чињенице, на које се извансудско вештачко мишљење односи. Доказно право које је прописано за суд не може се мењати споразумом странака, па како у назначеној парници суд није висину штете утврдио законитим начином, јер висину штете оснива на извансудском вештачком мишљењу, те ни вредност није судбеним путем по прописима гр. парн. пост. утврђена, указује се решење Апелационог суда гледе укинућа првостепене пресуде оправданим и на закону основаним. По нашем мишљењу пре би се могло прихватити гледиште Касационог суда у Београду од онога у Загребу и то само материјално-правно и из принципа опортунитета. Ево разлога за ово наше гледиште. Сви закони као специјални у колико такав закон постоји о уговору о осигурању дозвољавају да саму висину штете утврде вештаци, односно дозвољавају овакво извођење доказа као изузетак по редовном поступку, и наш будући закон о уговору о осигурању морао би предвидети овакво вештачење, као што га предвиђају и сви остали. Само зато, што нема специјалног закона и само зато, што ова материја, није законом регулисана не може се заузети противно становиште. Посматрајући одлуку Касационог суда у Загребу строго формално она би била у реду, што се тиче принципа, да се споразумом странака не могу уговорати нова доказна средства. Али питање је, да ли се ово вансудско вештачење сматра као ново доказно средство. Што се тиче резонувања Касац. суда у Београду, ствар стоји овако:

Ако се ова процена сматра као чисто вештачење, онда би она била ново доказно средство. У осталом то произлази из самог образложења Касационог суда у Београду где се каже, ако би у погледу штете било оспоравања, штету процењују вештаци изабрани од стране уговорача, који споразум није противан законским одредбама. Значи Касациони суд сматра, да је овде у питању доказно средство вештачења. Ми смо већ напред подвукли, да овакво доказно средство не предвиђа поступак и да је он у овоме делу јавно-правног карактера.

Одлука Касационог суда у Београду у толико теже може опстати, што се позива на прописе материјалног права и кад није у питању материјално право, већ на против реч о поступку који је баш у овоме делу јавно-правног карактера, те је немогуће диспозитивним прописима као што је на пример § 13 грађ. закона регулисати јавно-правне прописе. Значи Касациони суд у Београду у толико има погрешно становиште што говори о уговарању доказног средства који поступак не предвиђа нити пак неки други специјални закон као што је то случај у аустријском и немачком. Погрешно разлагање Касационог суда појављује се више као формално — правно. Он је добро урадио што је ово вештачење узео као неко доказно средство, али га је ставио у ону групу доказа где као такво не може да дође. Остајући при томе да ово вештачење ипак треба прихватити а не одбацити из разлога напред наведених и из разлога које ћемо касније навести, налазимо. да је образложење Касационог суда требало другојаче да гласи. Могао се је узети овај протокол вештачења као нека врста при-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ватне исправе која произилази од странака, а сами вештаци као нека врста опуномоћеника са стручним знањем, који су овлашћени да уговарају извесне правне одношаје које странке везују. Ако се ствар овако схвати, онда се ово вештачење не може сасвим одбацити као доказивање, које поступак не предвиђа. Широко узевши у најширим смислу, овде се не ради о увођењу нових доказних средстава у поступку мимо већ постојећих доказних средстава. Доказивати нешто, значи утврђивати спорне чињенице у погледу самог права. Управо, може се рећи нешто материјално-правно расправљати. Овде пак није реч о чињеницама на којима се заснива неко право, нити је пак реч о самом праву. Све је то пречишћено и неспорно међу странкама, управо треба тако да буде, остаје једино да се утврди висина штете, што није ни најмање правно питање, па се исто може препустити и на решење стручним вештацима. И код судског вештачења суд пречисти пре тога сва спорна питања о чињеницама на којим треба да се базира неко право и рецимо ако су у питању неке спорне чињенице он ту учествује, да их разјасни и утврди, што значи кад је то све пречишћено и утврђено он просто препушта вештацима да утврде величину штете не учествујући у томе специјалном раду. јер то спада у чисту стручност самих вештака, па зашто се то према свему горе наведеном не би могло препустити и вансудским вештацима, као што је на пример случај процене вредности некретнина код купопродаје. И са ових разлога могло би се узети да је у питању извесно излагање странака управо споразумевање странака у виду неке приватне исправе, које је пак обавезно за странке у колико другим доказима њена веродостојност није оспорена.

Ова одлука Касационог суда у Загребу може се само у томе случају бранити, ако су ови вештаци место чисто техничког посла утврђивања величине штете обављали и један и други посао а то је извођење доказа у циљу утврђивања чињеничког стања. Нисам имао при руци цео овај предмет Касационог суда у Загребу, али би се донекле овако штогод могло назрети из саме напред поменуте одлуке, где се у осталом каже, да закон не предвиђа уговор којим би се решење спора из уговора о осигурању могло препустити вештацима. Иначе за загребачки Касациони суд би ово схватање било још неразумљивије, кад је трговачким законом за Хрватску ово питање вештачења предвиђено и регулисано. Има још разлога који оправдавају ову институцију вештачења. Спорови из осигурања су специјалне врсте. Осигурање данас има огроман социјалан и економски значај, те су осигурања многобројна, а случајеви штете врло чести. Кад дође до штете, осигуранику је стало до тога, да што пре дође до осигуране суме. Кад би се изналажење ове штете препустило редовним судовима или самим изабраним судовима, то би било исувише споро и коштало би исувише новца. Од тога би огромно трпео сам саобраћај у уговорном осигурању, поготову кад је осигурање упућено на најшире народне слојеве.

У начелу смо за овакву институцију вештачења али са извесним ограничењем и то једино онда овакво вештачење прихватамо,

www.ako.ср.с оно има односити на технички део утврђивања штете. Отуда ћемо претресајући ово питање, како је то код нас регулисано, изложити истовремено како би у ствари требало то питање да се регулише. Напред смо изложили типичне услове у погледу вештачења код нас, али, како је Савез осигуравајућих друштава изradio и унифициране услове као свој пројект за сва друштва код случајева пожара то ћемо додирнути и ове услове.

Из ових општих услова види се, да ови вештаци траже обавештења од странака у погледу појаве пожара као и претензија на штету, а предложени нови услови за сва друштва кажу још и ово да вештаци имају права, да приступе свима истраживањима и да захтевају да се упознају у циљу истраживања материјалне истине и утврђивања висине штете са свима исправама и доказним материјалом. У пракси се осигуравајућим друштвима у овом правцу даје могућност да иду и сувише далеко, а то се најбоље види из спорова који су пред суд долазили. Ови такозвани вештаци ту су каткада вршили улогу судија. Отуда се одмах поставља питање, да ли су ови вештаци судије макар и избране или нису. С обзиром на наш нови поступак, они нису ни у каквом случају избране судије. Тамо се изрично каже да мора постојати специјалан писмени уговор о избраном суду чега овде нема. Ни аустријски правници не сматрају ове вештаке за избране судије и ако примењују поступак за избране судије, па се отуда тим пре код нас ови вештаци не могу сматрати за неке избране судије. Значи да су у овом делу ови општи услови у колико овако ствар схватају у несагласности са позитивним прописима. Јер кад би ови вештаци били стварно избране судије, онда би они у ствари доносили одлуке, које би се нападале онако, како то предвиђа поступак за избране судове, што овде није случај. С обзиром на наше позитивно законодавство њихова би улога била у томе да стручно технички утврде саму висину штете, пошто је међу странкама пречишћено шта је спорно у погледу саме висине, односно величине штете, даље од овога не би се могло ићи. Њихова дужност не би била да изналазе шта је предмет утврђивања штете, пошто би то странке имале међу собом да пречисте и утврде. Иначе кад би се дозволило обрнуто, дошло би се до тога, да они имају да изналазе саму материјалну истину у погледу објекта чија вредност има да се утврди. Овакву исту тенденцију показује и нов унифицирани пројекат општих услова за пожарно осигурање, па иде још и даље па каже, да су овакви вештаци ослобођени свих судских формалности. То је већ давање и сувише власти овим вештацима. Кад би се ово прихватило дошло би се до исте грешке коју показују и досадашњи општи услови, а то је, да се овим вештацима да нека врста улоге судије и ако нису они никакве судије. Рад вештака требао би да се креће у оним границама, као кад би они били именовани од стране суда у спору из осигурања, који би се пред судом расправљао. Све остало, не би спадало у њихову надлежност. Зна се колики је делокруг рада вештака пред судом. Ту је парнични поступак, који јасно каже шта је вештак и који одређује обим његовог рада у случају спора. Према томе кад знамо шта је вештачење по парничном поступку, онда овакви

вештаци не би могли да изводе доказе ради пречишћавања спорних чињеница а на име, да преслушавају странке, сведоке, да изводе доказе исправама и да оцењују пуноважност исправа. Кад би ови вештаци прешли ову границу могло би се узети, да су они обавили један посао који не спада у круг њиховог рада. Отуда би се могло нападати пред судом вештачење ако одступа од стварног пречишћеног и утврђеног чињеничног стања т. ј. ако вештачење није засновано на бази оваквог чињеничног стања. Несумњиво, ако је чињенично стање јасно и пречишћено међу странкама, онда суд може прихватити висину утврђене штете по слободној оцени. У томе случају као што смо горе изложили може се протокол овога вансудског вештачења узети као приватна исправа која потиче од странака. Поред осталог са обзиром на све напред изнето, ово се вештачење може и код нас побијати судским путем, ако су ови вештаци решавали чисто правна питања. Најзад ако би ови вештаци били апсолутно нестручни, а странке су биле у заблуди у погледу њихове стручности. У свима оваквим случајевима суд може да нареди ново вештачење од стране судских вештака, које сам суд одреди као такве. Наравно да се ови вештаци могу служити ранијим вештачењем као полазним за своје вештачење, а у осталом и да би контролисали сам рад ранијих вештака.

Овом приликом можемо и то да наведемо да наш законодавац као ни немачки не забрањује уговарање изабраних судова код оваквих случајева. Само то до сад није било уобичајено, мада код великих и деликатних осигурања можда би било практично и корисно, јер код великих осигурања код спорних случајева често се пута и не долази до именовања ових вештака, већ се одмах иде директно на суд. Испоставило се у оваквим случајевима, да се овакви спорови отегну у недоглед и да обичне професионалне судије немају довољно специјално стручног знања из ове материје, те је у таквим случајевима ипак боље решење оваквог спора препустити изабраним судовима изабратим међу стручњацима за осигурање.

У већини општих услова свих осигуравајућих друштава забрањује се подизање тужбе пред редовним судом, док се не спроведе овај поступак вештачења. Поставља се питање, шта ће бити ако једна од странака подигне директну тужбу пред судом не приступајући овоме претходном вештачењу. Узмемо да је то осигураник. Може ли осигурач том приликом истаћи приговор недопустивости редовног правног пута, или ненадлежности редовног суда или као по аустријском законик у приговор преурањеног тужбеног захтева. Што се тиче прва два приговора, она се ни у коме случају не могу истаћи, јер ово вештачење не предвиђа никакав специјалан суд који има као изузетан да расправи спор из осигурања. Ми смо већ напред рекли, шта је у ствари ово вештачење.

Што се тиче мериторног приговора преурањеног тужбеног захтева мислим, да се ни он не би могао истаћи. Кад већ сам осигураник подиже тужбу противу осигурача има се узети, да је чињеничко стање међу њима спорно, управо, да се не зна шта је предмет вештачења. Значи имали би се изводити докази, што се

исто оваким вештацима не може ни у коме случају допустити, јер би то било противно позитивним законским прописима. Отуда се не може усвојити онај приговор о преурањеном тужбеном захтеву, који аустријски закон прихвата. По аустријском закону то је могуће, јер се ови вештаци служе поступком за избране судове и донекле су бар у погледу форме судије, чак шта више имају право да изводе и доказе. Значи барем донекле им је омогућено извођење и утврђивање чињеничког стања. У осталом по аустријском сам закон, предвиђа овај уговор и чак шта више предвиђа донекле и какав је овај уговор, те се отуда и може говорити о преурањеном тужбеном захтеву.

Видели смо из ранијег излагања, да немачки законик не предвиђа по коме поступку треба обавити овај посао, док аустријски то предвиђа и баш је прихватио поступак за избране судове. Код нас и у овом правцу није ништа регулисано. Остаје да видимо, којим би се поступком имали служити ови вештаци. Налазимо да се овде не може применити поступак за избране судове, јер ови вештаци онакви какви су, нису избране судије. С обзиром да ови вештаци треба да су чисто технички органи, који имају само да утврде величину, односно висину штете, кад је све остало пречишћено, најбоље је да они тај посао обаве слободно по своме најбољем стручном знању. Наравно сматрајући ово вештачење увек као приватну исправу и толерирајући га с обзиром да сви специјални закони предвиђају овако доказно средство.

Завршавајући ово наше излагање можемо на крају да изнесемо овај наш закључак:

У сваком случају треба прихватити ово вештачење, онако, како смо га ми напред прихватили. Вештаци треба да су чисто технички органи, који утврђују само величину настале штете. Сам грађански поступак одређује круг рада ових вештака, па се према томе и ови вештаци имају кретати у томе кругу. Ако би се пред судом у спору испоставило да је чињеничко стање неспорно и утврђено, онда би суд слободно ценио овако изнађену и утврђену висину штете од стране вештака и не би морао наређивати ново вештачење. Поступак пак за ово вештачење, пошто би оно имало чисто технички карактер, треба да је једноставан и прост. О овоме свему треба водити рачуна приликом доношења новог закона о уговору о осигурању и искористити све оно што је пракса показала да није добро код досадашњих закона. Отуда док се не донесе нов закон о уговорном осигурању јединствене опште услове за пожарно осигурање треба редиговати у смислу овога нашега предњег излагања.

Леон Амар, испитани судија при Апелационом суду—Београд

Један опасан преседан на штету личне слободе која је ујемчена чл. 5. Устава

Државни тужилац у Смедереву, оптужницом од 27. јуна 1936. г. К. т. 214/36., оптужио је појединачном судији Окружног суда у Смедереву Аранђела и Војислава Ж. што су 10. октобра 1935. г. неовлашћено лишили слободе Саву К. а то на тај начин, што су, када је Сава увече 10. октобра ушао у кућу њихове снахе удове Л., стали на кућна врата и то опт. Аранђел са секиром а оптужени Војислав са вилом, спречавајући га да из куће изиђе, те су га на тај начин лишили слободе све до сутрадан, када су дошли жандарми и ослободили га, — чиме су учинили дело из § 243. од I. у в. § 247. К. з. У образложењу оптужнице, у коме се између осталог указује на признање оптужених и на изјаве сведока, истакнуто је следеће: „Одбрана оптужених да су ово учинили зато што је Л. њихова снаха која се одала неморалном животу и имовину отуђује, па су овим хтели само да прибаве доказ о владању њеном и да о томе увере и власти, неумесна је, јер и да су ови наводи истинити, ипак они нису овлашћени да људе лишавају слободе“.

После одржаног јавног претреса судија појединац Окружног суда у Смедереву донео је пресуду којом је оба оптужена *ослободио оптужбе* по § 280. К. с. п. са следећих разлога:

„На претресу је исказима оптужених утврђено да је њихова снаха удова Л. живела у недозвољеним односима с оштећеним и да се неморално владала, па је због тога отуђивала имовину свога малолетног сина Миодрага. Овакво понашање удове Л. оптужени нису могли мирно сносити и гледати како се отуђује имовина њиховог малолетног синовца, којему је један од оптужених и старац, па су гледали на који ће начин издејствовати одлуку старатељског судије да се одузме имовима малолетног Миодрага из државине и управљања његове мати, удове Л. Те, како је удова Л. највише живела у недозвољеним односима с оштећеним С., па је једно време живела и у његовој кући, пошто је своју венчану жену отерао. Доцније, када је напустила његову кућу, наставила је да и даље одржава с њим односе и да га прима код куће малолетног Миодрага, где је живела.“

„Да би оптужени имали доказа да се њихова снаха овако понаша и да би тај доказ могли поднети старатељском судији и од њега тражити заштиту њиховог малолетног синовца, то су они оне критичне ноћи, кад су приметили да је оштећени дошао у кућу удове Л., пошли претседнику Општине и тражили од њега два стражара да заједно са њима пазе на одлазак С. и задрже га до доласка жандармерије у кућу удове Л., што су ови и учинили.“

„Њиховим исказима суд је поклатио вере, јер исти ничим нису обеснажени а слажу се и с осталим ислеђеним околностима. И оштећени С. и сведок удова Л. посведочили су да су пред кућом око 11 и 12 сати ноћу приметили да сем оптужених има још

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

неколико људи и да су оштећеном С. напоменули да га неће пустити до доласка власти, те он није ни настојавао да иде иако је имао пушку.

„При оваквом утврђеном чињеничком стању суд се уверио да оптужени нису умишљено и намерно ишли на то да С. лише слободе и да му ограниче слободу кретања, већ су, задржавајући га до доласка власти, хтели прибавити доказ о моралном владању њихове снахе, удове Л. — о чему су одмах обавестили надлежну општинску власт, тј. претседника Општине.

„Стога суд сматра да у радњи оптужених не постоје битни елементи из § 243. и § 247. К. з., јер оптужени нису намерно ишли на то да оштећени С. трпи ма што и да они према њему делују као према одређеном објекту. Кад би пак у њиховој радњи и постојало претстављено дело, суд сматра да их треба ослободити сваке кривичне одговорности с обзиром на мотиве који су их руководили на овакву радњу, као и да нису наступиле никакве штетне последице“.

Против ове пресуде уложио је позив државни тужилац и исти је оправдао на следећи начин:

Нападнутом пресудом повређен је закон из § 393. т. 2. К.с.п. у в. § 336. т. 6. и § 337. т. 1. под а К. с. п. а наиме:

Пресуда окружног суда је нелогична и контрадикторна кад се у њој каже да оптуженици нису „намерно ишли на то да Саву лише слободе и ограниче му слободу кретања, већ задржавајући њега до доласка власти хтели прибавити доказ...“ Из ове констатације суда излази да су оптуженици лишили слободе приватног учесника Саву, но нису учинили кривично дело, јер су прибављали доказе. Кривични закон не познаје овакве основе за искључење кривичне одговорности, а још мање за искључење противправности. Кривични закон изрично набраја: нужну одбрану, стање нужде, малолетство и др., а нигде не убраја прибављање доказа. Кад је утврђено да су оптуженици приватног учесника Саву претњом убиством чували целе ноћи у кући и код себе имали секиру и вилу, онда сматрам да стоје дела из оптужнице. Владање приватног учесника и Лепосаве може окривљенима само да умањи казну, а никако да искључи. Молим да се нападнута пресуда поништи“.

Апелациони суд у Београду одлуком својом К. п. п. а. 553/36. одбацио је позив по § 398. од II. К. с. п. као неоснован, са следећих разлога:

„Првостепени је суд правилну пресуду донео када је окривљене Аранђела и Војислава ослободио од оптужбе за назначена дела, јер је правилно нашао да окривљени нису ишли за тим да приватног учесника стварно лише слободе нити је утврђено да су они ма чиме угрозили били сигурност његову“.

Кратки и добро образложени позив државног тужиоца у Смедереву није постигао жељени циљ. Нападнута пресуда није поништена и окривљеници верују да нису учинили никакво кривично дело. Можда у истом тренутку оштећени и увређени Сава

не мирује и једнако се пита: „Та што их не убих оном пушком! Када су они прошли без казне за прибављање доказа путем кривичног дела, ваљада бих и ја прошао без казне што сам делао у *ужној одбрани*“.

Нас чуди пресуда судије појединца. Чуди нас, јер изгледа да су наводи одбране били уважени без икакве резерве, а да су наводи оштећеникови примљени били као нешто посве безначајно...

У нападнутој пресуди судије појединца нигде не видимо у чему се састоји неморално владање удове Л., снахе браће Ж., који су по сваку цену хтели да се дочепају имања пок. им брата, па да они њиме неограничено управљају. По којим је то законима неморално владање то што једна удовица прима у кућу човека и с њим одржава извесне везе? Шта ли би тек урадила браћа Ж. да је њихова снаха ишла из села у село, или из среза у срез? да као каква луталица и бескућник проводи дане и ноћи увек у новој и туђој кући? Како ли би тек у том случају гласила пресуда кривичног суда? Чиме је девер удове Л., који је и старалац малолетном синовцу, доказао да снаха отуђује имовину малолетникову, када је судија појединац узео и то као нешто доказано и истинито? Зар судија појединац није имао пред очима законске прописе које говоре о отуђењу и оптерећењу имања малолетникова? Зар је владање удове Л. било заиста такво да је реч спаситеља њенога сина била светиња а реч њена, жене без мушке заштите, ништа?

Баш и да се узме све то као неоспорно доказано, зар се прибављање доказа о томе да је један човек био код те и те жене може вршити *лишавањем слободе* његове? Зар није било довољно „затећи“ снаху у друштву Саве и позвати се на сведоке који су то видели и који ће то потврдити пред старатељским судијом, уколико би *такав доказ* могао уопште утицати на одлуку његову о одузимању управе над имањем из руку удове Лепосаве? Је ли претседник Општине уопште смео да употреби своје пандуре на то да с Аранђелом и Војиславом иду кући удове Лепосаве и да пред судом сведоче шта су све видели? Оптуженима ни то није било довољно, већ су оштећеног Саву присилили да целе ноћи остане код удове Лепосаве, што је Сава и учинио, јер да је дошло до физичког разрачунавања, ту би, с обзиром на Аранђелову секиру, Војислављеву вилу и оштећеникову пушку, дошло до крвавог окршаја и још крвавијег исхода. И све то због чега? Због тога што су браћа Ж. хтела по сваку цену, чак и путем кривичног дела *лишавања слободе*, да прибаве доказ за један чисто грађански спор!

Државни тужилац у своме језгровитом призиву указао је на нелогичност пресуде када се у њој говори о непостојању намере за лишавањем слободе, иако је та намера тако очигледна и тако систематски приведена у дело. Ми бисмо само желели да речемо нешто о побудама обојице окривљеника, о којим побудама судија појединац као да је водио више рачуна него о самом делу уопште.

Видили смо да се *кривичним делом* не смеју прибављати докази за намеравања грађански спор, а побуде кривичног дела у питању лежале су баш у том набављању потребних доказа. Ова

врста побуде није предвиђена у закону као околност која би могла умањити казну прописану за кривично дело у питању, а о неком ослобађању од сваке одговорности, о коме говори појединачни судија, не може бити ни речи.

Један пример. Законодавац је лишавање живота из од. I. § 168. К.з. угрозио казном заточења до 5 година или затвором. Водећи рачуна о побудама али не безначајним и себичњачким, већ човечанским, у од. II. истог § предвидео казну затвора до 3 године. Дакле: побуде су ту предвиђене су, могућне и допуштене, али дело мора бити кажњено. У конкретном случају лишавања слободе законодавац је предвидео казну строгог затвора, па је угрозио казном и сам покушај. Побуда се нигде не помиње.

Лишење слободе је једно од најтежих дела после угрожавања нашег живота и нашег тела. О лишавању слободе водило се толико рачуна да су у Законику о кривичном судском поступку лимитативно побројани случајеви у којима овлашћени *државни органи* могу прибећи таквој једној мери. Само у тим случајевима и само на то овлашћена лица. Иначе не и осим њих нико, апстрахујући изузетке такође предвиђене у закону.

Судија појединац вели, најзад, да је требало ослободити окривљене сваке кривичне одговорности и стога што нису наступиле „никакве штетне последице“. Дакле: требало је гледати сеоске домаћине како се на очиглед пандура убијају до изнемоглости, како оштећени Сава пушком брани своју слободу и своју уврећену част, а добронамерни стричеви малолетнога синовца секиром и вилом прибављају доказ на основу кога треба да очувају имање детиње боље него мати детиња! Како се, захваљујући хладнокрвности оштећенога Саве, све свршило на миран начин, без крви и разлупаних глава, о штетним последицама не може се говорити! То пак, што је Сава био ограничен у слободи кретања, што су га браћа Ж. без конопца везала за кућу до доласка жандармерије, — ко ће о томе још да води рачуна?

Одбијање напада на нашу слободу стављено је на равну ногу с одбијањем напада на наш живот, наше здравље, нашу част и имовину. Дакле: имовина напослетку. Па ипак, казнити се мора онај који, макар био гладан, украде за себе или своју породицу врећу брашна од *сто један* динар, а ако су крађу извршили отац и син заједно, или је сам отац ускочио кроз прозор у какав амбар, онда мора бити кажњен — и то како! — макар вредност брашна била неколико само динара...

Желели бисмо више строгости кад је у питању *слобода*. Ако се о имању појединца води рачуна, о *слободи* треба још и више. Слобода без имања нешто значи; имање без слободе не значи баш ништа.

Пресуда призивнога суда по овој ствари, која пресуда претставља последњу реч правде у погледу кривичне одговорности браће Ж., опет нам намеће питање које се већ годинама поставља из дана у дан, а наиме: Кад је законодавац код напада на имовину *чак и незнашијих вредности* предвидео могућност суђења у трима степенима, не би ли зар било и умесно, и оправдано, и правично, и за добро свију нас пожељније, да је и код кривичних

дела било предвиђено суђење у трима степенима? Потреба за једном кореним реформом у том правцу осећа се као потреба за хлебом насušним. Уколико пре буде задовољена, утолико боље. Доцкан никад бити неће, увек под претпоставком да грешака дотле буде што мање.

Иако одлука Касационога суда о томе да је повређен закон нема по правилу никаква дејства према оптуженику, мишљења смо да се захтев за заштиту закона намеће у овом случају као категорички императив, како би се слични случајеви убудуће расправили сасвим другачије него овај овде.

Justitia ante supraque omnia.

Др. Бор. Д. Петровић, правни референт Ген. Дир. Саобраћаја —
Београд.

Кривична дела осуђеника и кривична одговорност криваца саучесника у овима, према Кривичном закону Краљевине Југославије.

Кривични законик од 1929. г. у својој гл. VII. предвиђа: „Кривична дела осуђеника“ тј. оних лица, која су на издржавању казне на коју су осуђена због неког кривичног дела извршеног ван казненог завода. Овде ћемо покушати да расправимо неке случајеve који се јављају као спорни, а то су: појам кривичних дела која осуђеници изврше за време док издржавају казну у казненом заводу; начин кажњавања ових лица; одговорност криваца саучесника у овим кривичним делима; питање надлежности за покретање кривичног поступка против осуђеника као извршилаца кривичних дела за време издржавања казне, и најзад питање надлежности за доношење одлука по кривицама осуђеника.

а) Поставља се питање за која кривична дела се могу кажњавати осуђеници, када ова изврше за време издржавања казне. Крив. зак. по овом питању вели: „Осуђеника који за време издржавања казне лишења слободе учини *преступ* за који закон прописује строги затвор или затвор до једне године или новчану казну, казниће *извршина власт* због тога *дисциплински*“ (§ 69. ст. 1. крив. зак.). Поред тога, вели даље крив. зак.: „Ако осуђени на вечиту робију учини *злочинство* или *преступ тежи* од оног који је поменуто у првом одељку овог §-а (§ 69. к. з.), изрећи ће суд уместо прописане казне лишења слободе *пооштрење* остатка казне према *дисциплинским прописима* наведеним у закону о извршењу казне лишења слободе“ (§ 69. к. з. ин фине). Као што се из цитираног законског прописа види, кривична дела учињена од осуђеника, и то: 1) — за која закон предвиђа строги затвор; 2) — затвор до године дана; и 3) — злочинство или преступ теже природе тј. дело за које се предвиђа већа казна од године дана затвора или тежа казна од строгог затвора (робија, заточење), сматрају се у погледу казне као *дисциплински преступи* осуђеника. Ова кривична

дела и даље остају кривична дела, али се само кажњавају дисциплински према прописима закона о извршењу казне лишења слободе (§§ 51. и 56. зак. о изврш. каз. лиш. слободе). Значи да ће саучесници бити одговорни, јер кривично дело постоји а само се његов извршилац третира у погледу примене казне као дисциплински кривац. Овакво решење питања кривичног дела које изврши осуђеник за време издржавања казне лишења слободе, није у складу са основним начелима о појму кривичног дела и дисциплинског преступа. Не може се једно кривично дело, било лаке или тешке природе, третирати као дисциплински преступ и његов извршилац дисциплински кажњавати, само са тога разлога што је његов извршилац у извесном изузетном стању (на издржавању казне лишења слободе). Дакле, факат издржавања казне лишењем слободе, нешто апстрактно, према поменутој норми кривичног законика (§ 69.), може да претвори како кривично дело у дисциплински преступ, тако исто и његовог извршиоца од кривца у кривично-правном смислу у дисциплинског кривца, а кривичну санкцију у дисциплинску казну. Овакво решење је у супротности са начелима израженим у прописима §§ 61. и 62. к. з.) где се говори о идеалном и реалном стицају кривичних дела, као и са начелом нормираним у § 76. к. з. где се говори о поврату. Тако осуђеник, с обзиром на напред изложено, не би могао никад да изврши кривично дело у идеалном стицају, јер и ако би се узело да то може да учини, ипак се он не би могао да третира као кривац из дотичног законског прописа, већ једино као дисциплински кривац а његова радња као дисциплински преступ, који се не може појавити у стицају било идеалном било реалном. Исто тако осуђеник, који изврши какво кривично дело за време издржавања казне, не третира се као извршилац кривичног дела, већ као извршилац дисциплинског преступа а његова радња као дисциплински преступ. Дакле када нема кривичног дела онда према пропису § 76. к. з. нема ни поврата. Из овога излази да се прописом § 69. к. з. дерогирају норме кривичног законика које важе према свима извршиоцима кривичних дела, али само не важе према осуђеницима који изврше какво кривично дело према трећим лицима. Ово одступање од општих норама кривичног законика је учињено без икаквог стварног разлога, те се не може разумети оваква законодавчева одлука.

б) Исто тако поставља се питање кажњавања извршилаца кривичних дела за време издржавања казне лишења слободе. И на ово питање законодавац је дао одговор кроз норму § 69. крив. законика. Тако према овом законском пропису осуђеник за извршено кривично дело биће кажњен, и то: 1) — дисциплински и 2) — казна коју издржава биће му *пооштрена* према одредбама закона о извршењу казни лишења слободе (§§ 51. и 56.). Дакле, као што се види, закон претвара редовне казне у казне дисциплинске предвиђене у закону о извршењу казне лишења слободе, и то само на основу тога факта: што извршилац кривичног дела у време извршења издржава казну лишења слободе. Дакле критеријум објективне природе али без стварне подлоге. Ништа не подкрепљује разлог законодавчев о претварању кривичне казне у дисциплин-

ску казну, али када већ стоји факат онда се извршиоци кривичних дела, под околностима означеним, у ствари привилегишу. Разумемо разлог законодавчев код војних кривичних дела која се у извесним случајевима третирају као дисциплински преступи, али су то обична дела лаке природе, те њихово блаже кажњавање захтева разлог војне дисциплине. Све ово не стоји у случају кажњавања извршилаца кривичних дела извршених за време издржавања казне лишења слободе. Дела ових криваца обично нису лаке природе, већ на супрот могу бити и злочини, те не налазимо ни правног, а ни законског оправдања за блажије поступање према осуђеницима који за време извршења казне лишења слободе изврше какво ново кривично дело. Истина законодавац у Пројекту од 1922 г. образлажувајући блажије кажњавање осуђеника који изврши какво кривично дело за време издржавања казне лишења слободе, вели да то чини са разлога да не би било: „бесциљног суђења“ (стр. 93 под 8). Ово образложење ни мало не изгледа убедљиво, јер се ни у колико не може рећи да је суђење без циља ако се понова суди осуђенику, пошто суђење нема циљ да застраши само онога коме се суди, већ има и циљ опште превенције, а то када се има у виду, онда се не може ничим правдати предње резонување законодавца.

в) Од интереса је видети какав положај имају кривци саучесници у случају извршења кривичног дела од стране осуђеника који издржава казну лишења слободе. Основни принцип на коме почива одговорност кривца саучесника то је: да се саучешће третира као институт акцесорне природе. На име ова акцесорност се огледа у томе: што се саучесник кажњава само онда када постоји *кривично дело* коме се помогло односно на које се је подстрекло. Ако нема кривичног дела на страни извршиоца његовог, било ма са кога разлога (услед непостојања противправности), онда нема ни одговорности саучесника (в. Др. Б. Петровић: Проблем акцесирне природе саучешћа у Науци Кривичног Права. Београд 1935). Како стоји ствар са нашим овде третираним случајем с обзиром на пропис § 69. крив зак.? Пошто према пропису § 69. к. з. извршиоци кривичних дела одговарају дисциплински, дакле њихове се радње третирају као дисциплински преступи, то излази: да саучесници не могу да одговарају у томе случају, јер према § 34. к. з. саучешће постоји само онда када ко кога наведе или му помогне да учини какво „*кривично дело*“. Како из прописа § 69. к. з. излази да осуђеник врши не кривично дело, већ дисциплински преступ, то и саучесници неће бити одговорни, јер нема „*кривичног дела*“. Истина § 69. к. з. говори о кажњавању осуђеника који изврши кривично дело за време издржавања казне лишења слободе, дисциплинском казном, а не каже ништа како се његова противправна радња има третирати да ли као дисциплински преступ или као кривично дело, ипак се према нашем мишљењу има узети да је смисао поменутог законског прописа тај: да је радња осуђеника у овом случају дисциплинског карактера, дакле дисциплински преступ, иначе ако би се супротно узело ничим није оправдано дисциплинско кажњавање. У прилогу нашег гледишта иде и тај факат: што осуђеника, за извршену

противправну радњу за време издржавања казне лишења слободе, *кажњава извршна власт*, дакле власт која није надлежна да кажњава извршиоце кривичних дела. Ствар стоји сасвим другачије код случаја из ст. 3. § 69. к. з. где се говори о тешким кривичним делима која изврше осуђеници за време издржавања казне лишења слободе, и то вечите робије. У овом случају суд место казне лишења слободе предвиђене у кривичном закону за дотично дело, пооштрава казну која се издржава и то према прописима закона о извршењу казне лишења слободе. Дакле у овом случају кривично дело на страни осуђеника постоји, док се казна само пооштрује. Према томе и саучесници с обзиром на пропис § 34. к. з. имају бити и кривично одговорни за саучешће у кривичном делу осуђеника.

г) Најзад се у вези прописа § 69. к. з. постављају још два питања: питање надлежности покретања кривичног гоњења и питање доношења одлуке код извршења кривичних дела од стране осуђеника за време док издржавају казну лишења слободе. Тако то питање надлежности за покретање кривичног гоњења против осуђеника пропис § 69. к. з. је расправио на два различита начина. Пре свега судском гоњењу за кривично дело извршено за време издржавања казне од осуђеника нема места. Оваквом одредбом су суспендовани прописи гл. X. к. з. који говоре о предлогу за гоњење, што значи да су повређена лица кривичним делом које изврши над њима осуђеник, лишена једног од својих основних права која им закон, па чак и Устав, признаје према свима људима, а то је право тужбе против лица која вређају њихова права законом загарантована. Према томе радња осуђеника се од стране законика не сматра као противправна, јер да је она противправна она би се и судски гонила, што није овде случај, те је и ово један од аргумената за наше горе изложено гледиште: да су радње осуђеника (§ 69. ст. 1. к. з.) од законодаваца, и ако кривично-правне, претворене у дисциплинске поступке. Законик истина предвиђа и изузетак од опште постављеног принципа, а то је случај када услед краткоће казне коју осуђеник има да издржи, не би могао и дисциплинску казну да издржи, или у случају да се за извршење дела сазна пошто осуђеник изађе из казненог завода. У овим случајевима гоњење се предузима према прописима гл. X. к. з. дакле на предлог заинтересованих лица. Као што се види законодавац узима исто кривично дело час као кривично дело, а час као дисциплински преступ, а критеријум за ово различито третирање једне исте противправне радње је ван кривично-правних и законских принципа. Према томе осуђеник који је казну издржао, и за чије се дело, извршено за време издржавања казне, сазна после изласка из казненог завода и за које буде осуђен сматра се да је у поврату, ако постоје услови из § 76. к. з. Насупрот ако се за дотично кривично дело сазна док осуђеник казну издржава он ће бити у поврату само у случају из ст. 3. § 69. к. з., али ће му остатак казне коју има да издржи само бити пооштрен, док у случају ст. 1. § 69. к. з. неће бити уопште у поврату, и ако за исти постоје сви услови из § 76. к. з. који се траже за постојање поврата.

Питање надлежности за доношење одлука према осуђеницима, у случају извршења кривичних дела од стране ових за време издржавања казне лишења слободе, законик је такође расправио на два начина. Ове одлуке доноси: *извршна власт* и *судска власт*. Тако извршна власт кажњава дисциплински осуђеника који изврши какво кривично дело за време издржавања казне лишења слободе, а има карактер дела означеног у ст. 1. § 69. к. з. Као што се види извршна власт доноси одлуке о дисциплинским казнама за кривична дела. Из овога излази да се кривично дело извршено од осуђеника сматра као дисциплински преступ, а не као кривично дело, иначе када би се супротно узело, онда не би могла извршна власт да доноси одлуке о кривици по кривичном закону нормираној, јер је за кривична дела и кривца надлежна судска власт да доноси одлуке. Судска власт код тежих кривичних дела, за која се против осуђеника, као извршиоца дотичног кривичног дела, предвиђа казна лишења слободе, ако осуђеник издржава вечиту казну робије, у томе случају уместо казне лишења слободе поштрава остатак казне дисциплинским казнама предвиђеним у закону о извршењу казни лишења слободе. Дакле, као што се види, у овом случају суд не изриче никакву казну за извршено кривично дело. Из овога излази да је суд на тај начин узео из надлежности извршне власти дисциплинско кажњавање, јер поштравање казне у поменутом случају није судско поштравање казне у смислу кривичног законика, већ само једна дисциплинска мера.

СУДСКА ПРАКСА

Из праксе Апелационог суда у Новом Саду.

Г. Бранко Јевремовић, судија Апелационог суда у Н. Саду доставио нам је две одлуке из кривично-правне области, које објављујемо као што смо и раније одлуке објавили.

33. *Благодаш предвиђена у случају трајног губитка часних права под једнаким условима, вреди и у случају губитка часних права за извесно време.* (Кжа I/1935 од 18. септембра 1935.).

Окружни суд П. решењем својим бр. К. 1247/1926 од 8 априла 1934. г. на основу § 477 од. 2. к. п. молбу М. Ж. ради повраћаја часних права одбија и поступак обуставља, а са ових разлога: Именовани је молио, да му се поврате часна права, јер је испунио законске услове, а без њих му је отежана егзистенција. Даље је навео, да је правомоћном пресудом Окружног суда у П. бр. К. 1247/1926 осуђен на 10 година тамнице и губитак часних права за 5 година, пошто је своју казну по уверењу Казненог Завода у П. бр. 2349 од 21. марта 1935. г. потпуно издржао.

Окружни суд је нашао да је оптужени издржао казну по приложеном уверењу 10 јуна 1924. г. те по § 90 од. 2. к. з. није испунио услове за повраћај часних права, јер није протекло време на које је осуђен, пропис пак § 90 од. 1. к. з. односи се само на случајеве где је изречен трајан губитак часних права, па се ова могу повратити након три године после издржане, застареле или опроштене казне.

Поводом жалбе оптуженог, Одељење Б. Београдског Касационог суда донело је ово решење.

Касациони суд жалбу одбацује; а са доле наведених разлога: Према уве-

рењу Управе Казненог Завода у П. од 21 марта 1935. г. Бр. 3249, које се налази у списима, жалилац је у том заводу издржавао казну од 28. маја 1928. г. до 4. фебруара 1932. г. када је из завода пуштен на условни отпуст, који му је истекао без опозива 10. јуна 1934. г. Како се у смислу § 32 к.з. о изврш. казни лишења слободе, казна има сматрати потпуно издржана, тек онда кад је условно отпуштени осуђеник успешно до краја провео време, за које је условно отпуштен, то осуђенику тече трогодишњи рок предвиђен у § 90 к.з. тек од 10. јуна 1934. г. а не од 4. фебруара 1932. г. како, то тужилац рачуна. Уместо је, дакле првостепени суд установио, да је молба жалиоца преурањена, па је зато ваљало жалбу овог потоњег као неосновану на основу § 331 од. 3. к.п. одбацити.

Нетачно је правно становиште Окружног суда, да се повраћај часних права може тражити након истека три године после издржане, застареле или опроштене казне само у случају, када је изречен трајан губитак часних права.

Према оваком тумачењу § 90 к.з., она лица која су осуђена на временски губитак часних права, дужи од три године, (дакле четири или пет година) била би у горем положају, него она која су осуђена на трајан губитак часних права, јер би се ова, па макар и испуњавала услове из првог одељка § 90 к.з. у сваком случају враћала истина, самим истеком времена — тек по истеку одређеног времена (после четири или пет година), а то не може бити смисао закона. Одељак други § 90 к.з. одређује само то, да се осуђеноме, који је осуђен на губитак часних права за извесно време ова враћају самим истеком тога времена, али он не искључује примену првог одељка истог параграфа у случају губитка часних права на извесно време, али дуже од три године. Истина да се у првом одељку § 90 к.з. помиње само случај из § 46 од. 1. к.з. (т.ј. трајног губитка часних права) али се *argumento a majori ad minus* мора закључити, да благодат предвиђена у случају трајног губитка часних права (што претставља тежу казну), под једнаким условима, вреди и у случају губитка тих права за извесно време (што претставља блажу казну).

34. — Закон о штампи у чл. 89 поименце набраја, које одредбе општег дела казног закона важе и за кривична дела учињена пуштем штампе, па пошто у поменутом члану није наведена одредба о заблуди § 20 к.з. — то се ова одредба не може узети у обзир код кривичних дела учињених пуштем штампе. (Кре 249/33 од 19. јуна 1933).

Окружни суд у В.Б. пресудом својом бр. Кшт. 7/1931 од 19. јуна 1933. г. I опт. Н.С. прогласио је кривим што је као уредник и писац чланка „Неозбиљни послови представника једног озбиљног осигуравајућег друштва“ који је изашао у листу „Северна Стража“ бр. 139 од 7. јуна 1931. г. у В.Б. изнео за приватне тужитеље О. М. и Х. Ј. између осталог: „Сада је избила у јавност још једна афера вишег стила у вези са несолидним радом представника осигуравајућег друштва Ј.“ даље, „Колико су сви несолидни и бескултурни представници једног нашег озбиљног угледног осигуравајућег друштва“ даље „и да су га Х. и О. једноставно обманули, да би себи прибавили личне користи“ и најзад „П. окружни суд ускоро ће казати своју реч по овом беспримерном случају преваре“ чиме је очинио преступ увреде и клевете путем штампе из чл. 52 од. 1. и 4. зак. о шт.

Па се ради истог кривичног дела на основу чл. 56 од. 2. зак. о шт. уз примену § 61 од. 1. к.з. осуђује на (10) десет дана затвора и 300 дин. новчано плативо у року од 8 дана по правоћности. На случај ненаплатљивости, наступају последице из чл. 40 зак. о шт. и т.д.

II. опт. Н. В. ослобађа се од оптужбе приватног тужитеља на основу § 280 од. 1. ст. 2. к.п.

До овакве пресуде суд је дошао на основу доказног поступка, преслушањем оптужених и приложеним бројем у коме је оштампан инкриминисани чланак, па е на основу тога нашао, да стоје дела клевете и увреде путем штампе, учињена од опт. Н. С., не уважавајући његову одбрану.

Приликом одмеравања казне признао му је као олакшице добро владање и узбуђено стање, услед нетачног представљања стања ствари од Н. Ђ., па му одмерио казну као у диспозитиву. Оцењујући пак кривичну одговорност опт. Н. В. суд је покљонио вере њеној одбрани, јер она не управља редакцијом листа, већ Н. С., муж оптужене В., према томе опт. В. иако је на том броју увршена као одговорни уредник није она, већ опт. Н. С. уредник, па ју је и ослободио од оптужбе. О евентуалној одговорности опт. В., за дело из чл. 70 тач. 2. зак. о шт., суд није могао доносити никакву одлуку, без претходног захтева у томе

правцу, и т. д. Поводом ревизију и призива заступника прив. тужиоца оптуженог Н. С. и браниоца Одељење Б. Београдског Касационог суда донело је ову пресуду:

Касациони суд ревизију одбацује. Призив оптуженог одбија, док призив приватног тужиоца уважава и опт. Н. С. осуђује за дело описано у пресуди окружног суда и на основу тамо цитираних законских прописа на (1) један месец затвора и 500 дин. новчане казне и т. д. а са доле наведених разлога.

Против пресуде окружног суда уложио је ревизију приватни тужилац због повреде материјалног закона из § 337 т. 1. сл. 6. и г. с. кр. п. јер да је опт. Н. С. сам признао, да је оптужена Н. В. била означена на челу инкриминираног броја „С. С.“ као одговорни уредник, а по чл. 35 и 36 зак. о штампи сви одговорни уредници одговарају солидарно. Када је Окружни суд ипак ослободио опт. Н. В. од оптужбе, остварио је горе назначену повреду материјалног закона.

Ова ревизија је неоснована, јер је првостепени суд установио као чињеницу, да опт. Н. В. није била стварни управљач редакционим делом новина „С. С.“, већ да је стварни управљач био њен муж Н. С. Ову чињеницу је утврдио суд на основу свог слободног уверења, а ово не може бити предмет ревизије. Како дакле опт. Н. В. није била стварни управљач редакционим делом новина, то у смислу чл. 9 зак. о штампи не може се сматрати као уредник листа, те зато окружни суд није повредио закон, када је ову оптужену ослободио од оптужбе, те је Касациони суд ревизију прив. тужиоца на основу § 345 т. 2. с. кр. п. као очигледно неосновану морао одбацити.

Против пресуде окружног суда уложио је ревизију и опт. Н. С. због повреде материјалног закона из § 337 т. 1. сл. 6. с. кр. п. јер да је он чланак написао на основу изјављених Н. Ђ., који је кроз поштен и исправан човек, те није имао разлога, да му не верује. Он је био дакле у измишљавајућој заблуди, те се зато по § 20 кр. з. не може казнити, је се ова одредба кривичног закона у смислу чл. 89 зак. о штампи има применити и на кривична дела почињена путем штампе.

И ова ревизија је неоснована. Члан 89 зак. о штампи таксативно набраја, које одредбе општег кривичног закона важе и за кривична дела учињена путем штампе, па пошто у споменутом чланку зак. о штампи није уврштена одредба о заблуди гледе оправдавајућих околности из § 20 кр. з. то се ова одредба не може узети у обзир код установљења кривице, те је зато Касациони суд и ову ревизију као очигледно, неосновану на основу § 345 т. 2. с. кр. п. морао одбацити.

Приватни тужилац уложио је и призив на основу § 332 с. кр. п. због благо одмерене казне опт. Н. С. Касациони суд отклонивши ону олакшицу окружног суда, да је оптужени инкриминирани чланак написао у узбуђеном стању, јер се из образложења пресуде окружног суда не види, зашто би оптужени дошао у узбуђење, и ако му је Н. Ђ. ствар криво представио — нашао је, да је окружни суд казну преблаго одмерио, па је уваживши призив исту повисио као у диспозитивном делу ове пресуде, јер овако одмерена казна стоји у сразмери са тежином кривичног дела.

Услед ове одлуке морао је Касациони суд призив опт. Н. С. због строго одмерене казне одбити и т. д.

Јудикатура из области индустријске својине

Одбор за оспоравање и Касациони одбор Управе за заштиту индустријске својине у Београду, у својој специјалној судској надлежности по Закону о заштити индустријске својине, решавајући у првом и другом (последњем) степену по тужбама за оспоравање регистрованих *права патената, индустријских и занашких узорака и модела и фабричких и трговачких жигова*, донео је у последње време неколико важнијих пресуда, које саопштавамо у најкраћем изводу.

Патент се поништава, када су конструктивне одлике проналаска, заштићене тим патентом, идентичне са конструктивним особинама описаним у једном другом, ранијем патенту, издатом пре пријаве оспореног патента а када остале конструктивне одлике оспореног патента немају карактер проналаска, услед тога што је у техници позната примена истих одлика код апарата друге сродне врсте (§§ 8 и 10 т. 1 Зозис.— По. 7/35, Кж. 13/36).

Примена једне познате направе, као котве за потапање кудеље, не претставља проналасак способан за патентирање, пошто се у томе не постиже никакав нов и неочекивани ефекат. Сврла за бушење земље са спиралним завојима позната су код гвоздених шипки за причвршћивање бодљикаве жице испред ровова, те ови спирални завојци на котви за потапање кудеље претстављају

само проширење и пренос познате конструкције у друге сврхе (§§ 8 и 10 т. 1 Зосис. — По. 3/36, Кж. 11/36).

Тужба за поништај патента не застарева и може се подићи за цело време трајања патента (а у извесним случајевима и по престанку патента), а за исту је легитимисано и директно незаинтересовано лице (По. 8/36).

Нема места поништају оспореног модела због новости, када се предмет модела састоји из дезениране гумене коже за ђонове (мрежаста површина са унакрсним испупченим линијама у виду ромбова у којима се налазе елипсаста удубљења), а када му се супротставља раније публиковани модел гуменог ђона чија се површина састоји из испупчених ромбова, нарочито још стога, што се супротстављени модел састоји и из других елемената, те је укупна комбинација његова потпуно различита од оспореног модела. Још мање има места поништају оспореног модела, када му се супротставља један раније заштићени модел гумене коже, чија се површина састоји из квадратне мреже, која је по изгледу битно различита од ромбичне мреже оспореног модела (§ 46 у вези са § 38 Зосис. — Мо. 1/35).

Када тужилац у сагласности са тужеником одустане од тужбе за поништај узорака, дужан је у смислу § 126 ст. 3 Зосис., у вези § 14 т. 4 Зак. о суд. такс. накнадити туженику све парничне трошкове (Мо. 1/36).

Жиг који се састоји из речи „Albus“, сличан је са жигом из речи „Album“, без обзира на значење ових речи, јер је меродаван утисак, који ова оба обележја за исту робу, остављају на купца (Кж. 3/35).

Жиг који садржи као главни елемент вербалну ознаку „Radon“ сличан је са раније регистрованим жигом, који садржи ознаку „Radion“, без обзира на различитост етимолошког смисла ових ознака. Разлика у начину стилизације идентичног мотива, не може се узети у обзир при оцени питања сличности, када је у питању просечан купац (§ 64 т. 3 Зосис. — Жо. 13/35, Кж. 14/36).

Када се у спору за опозивање једног жига утврди, да је туженик био раније осуђен код редовног суда, по тужби истог тужиоца за дело из § 11 т. 1 Зак. о нелој. утакмици, због употребе истог знака, и да је пресуда суда постала извршена пре доношења тужбе за опозивање жига, тужени је дужан да накнади тужиоцу у целости парничне трошкове проузроковане тужбом за опозивање, као страна која је свесно проузроковала спор код Одбора за оспоравање; јер је она била дужна одмах по извршности пресуде редовног суда по делу нелојалне утакмице да се одрекне свог регистрованог жига, па мада је на њему истакла своју фирму, која се није налазила на инкриминисаном знаку, који је расматрао редован суд. (Жо. 8/36, Кж. 1/37).

У спору за опозивање жигова, када тужилац докаже да је за обележавање својих пера за писање употребљавао без регистровања етикете у комбинацији црвене и златне боје, плаве и сребрне боје, црвено — жуте — зелено — златне и најзад плаво — жуте — зелено — златне боје, све са украсима и натписом „Atlantic pens“, и да су те етикете у доба регистровања спорних жигова већ биле познате у заинтересованим круговима као обележја робе његовог предузећа, а када су оспорени жигови слични са означеним етикетама, која се сличност огледа по величини, облику, бојама, украсним мотивима — шарам, као и по целокупном изгледу сваког од оспорених жигова са одговарајућим етикетама тужиоца, има места опозивању ових жигова на основу § 65 Закона о зашт. инд. својине.

Чињеница да је туженик под овим етикетама испоручивао тужиоцу на-ручену робу, не оправдава гледиште тужене стране, да је она прва на овај начин стављала означене етикете у промет преко тужиоца, јер испорука робе тужиоцу са етикетама које су за њу нарочито према уговору израђене и које је она за себе изабрала, не може се сматрати као истовремена употреба ових етикета од тужене стране, и она би морала независно од ове испоруке доказати, да је за своју робу употребљавала исте етикете раније или бар једновремено са тужиоцем.

Стављање ознаке ауторског права од стране литографа, који је односне етикете радио по наруџбини тужене стране, не искључује могућност стицања права својине и употребе истих за означавање робе од стране тужиоца на основу уговорених односа са тужеником, без повреде ауторског права литографа.

У случају сумње, да ли је тужиоцу уступљено само привремено право употребе односних етикета за време трајања уговорних односа, Одбор за оспоравање овлашћен је да се упушта у тумачење уговора, по потреби да у ову сврху саслуша странке и да им наложи заклетву у смислу §§ 437 и 74 Гр. п. п. (Жо. 10—13/36, Кж. 4/37).

Љуб. Мирковић,

правни референт Управе за инд. својину.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS Мишљење Опште Седнице Касационог Суда о позаконьењу ванбрачне деце доцније закљученим браком њихових родитеља.

Црквени суд православне епархије нишке актом својим од 30-VIII-1937 г. ЦС. бр. 12529 молио је Господина Министра Правде да Касациони суд донесе потребну одлуку о тумачењу § 134. тач. 1. грађ. зак., односно по следећим питањима:

1) Може ли отац ванбрачног детета исто признати за своје после рођења детета тј. кад је оно већ уписано на име матерно у црквене књиге према пропису другог става § 130. грађ. зак., или то признање мора бити само у часу рођења детета?

2) На који се начин има извршити признање ванбрачног детета: да ли само саслушањем оца или његовим својеручним потписом у црквеним књигама, да дете признаје за своје?

3) Ако се признање ванбрачног детета мора извршити у часу његовог рођења, онда, је ли могућно позаконьење оне ванбрачне деце, за коју отац није учинио благовремено признање и на који начин ће се позаконьење вршити, ако су остали услови из §§ 128., 130. и тач. 2. § 134. грађ. зак., испуњени?

4) Да ли је уопште потребна каква одлука о позаконьењу ванбрачног детета у смислу § 134. тач. 2. грађ. зак. и ко је надлежан да такву одлуку доноси, црквени или грађански суд? и

5) У случају да се позаконьење извршује самим чином венчања и да за исто није потребна никаква одлука, да ли је довољно, што црквени судови у погледу позаконьења такве ванбрачне деце доносе, само одлуку о допуни у књигама рођених оне цркве, где је дете рођено?

Спроводиће овај акт црквеног суда, господин Министар Правде писмом својим од 20-IX-1937 г. бр. 77552 тражио је, да Касациони суд, у смислу § 15. тач. 2. Закона о своме устројству достави своје мишљење по истакнутим питањима.

По овоме тражењу Касациони суд у данашњој својој Општој Седници проучио је постављена питања па је нашао:

Пропис § 134. грађ. зак. у тач. 2. предвиђа, да се ванбрачна деца могу позаконити и на тај начин, што ће њихови родитељи доцније ступити у брак — *legitimatio per matrimonium subsequens*. Грађански законик не предвиђа у овом погледу никакву процедуру. Он само прописује да факат доцнијег ступања у брак родитеља ванбрачне деце има снагу и дејство позаконьења. По себи се разуме, да би оваква легитимација могла да има практичног дејства, потребно је, да је било познато, да су то ванбрачна деца тих родитеља а то сазнање треба да постоји, било пре брака, било у момету склапања брака.

По нашем позитивном праву забрањено је истраживати ко је отац ванбрачног детету (§ 130. грађ. зак.) не зато, да би овај начин легитимације уопште могао да дође до изражаја, имплицитан је услов, који Закон у себи претпоставља у тач. 2. § 134. грађ. зак.) да је отац ту ванбрачну децу признао за своју. Питање се сада поставља односно процедуре, на који начин може отац да призна ванбрачну децу за своју. О томе имамо у материјалном праву један једини пропис а то је одељак II § 130. грађ. зак., у коме се каже, да такав отац може дозволити да се дете у црквене књиге на његово име упише. Сад се, као даље питање, поставља, до кога момента може то отац да уради с погледом на факат и време доцније закљученог брака. Јасно је да то отац може да уради у моменту рођења детета, као и доцније, па чак и после закљученог брака. Ванбрачна деца се уписују у црквене књиге на име матере, али то не смета, да ванбрачни отац доцније изјави, да је он отац детињи и да тражи, да се оно на његово име уведе.

Односно питања, да ли о овоме позаконьењу ванбрачне деце, путем ступања у брак њихових родитеља треба још какав акт или одлука власти, па да би такво позаконьење било перфектно, Касациони суд налази, да таква одлука није потребна, јер би она онда, у ствари, била начин позаконьења а не само доцније ступање у брак детињих родитеља, које закон једино признаје као начин легитимације. Разумљиво је, да ће надлежне црквене власти бити дужне, да по књигама рођених примете, да су односна деца брачна услед ступања у брак њихових, до тада ванбрачних, родитеља. Али, ако би се таква констатација случајно пропустила да учини, то не би било ни од каквог утицаја на породични статус односне деце. Њима је довољно само да докажу, да су она записана у црквене књиге на име очево и да су њихови родитељи заиста ступили у брак. Да за ову врсту позаконьења није потребан никакав нарочити акт или одлука власти као

аргумент, може да послужи и то, што се по правилима о поступању у неспорним делма тражи извесна процедура и сарадња власти само за трећи начин позаконења — милошћу владаоцем (*per rescriptum principis*) — чл. 143.—146. неспорних правила, док се за друга два начина позаконења: конвалидација ништавог брака и доцнијим ступањем у брак ванбрачних родитеља, не прописује никаква процедура. У овоме је смислу и одлука — мишљење Опште седнице Касационог суда од 29 марта 1923 г. Бр. 2453.

Са ових разлога, Општа седница Касационог суда дала је по постављеним питањима следеће

мишљење

1) Отац ванбрачног детета може исто признати за своје, како у моменту рођења, тако и после, и ако је оно уписано у црквене књиге на име материно. Ирелевантан је начин, на који ће он то извршити: било саслушањем код црквеног суда или надлежног пароха, било својеручним потписом у црквеним књигама, главно је да се јасно види, да је отац одобрио, да се његово ванбрачно дете упише у црквене књиге на име његово.

2) Признање очинства ванбрачног детета може бити учињено и после ступања у брак његових ванбрачних родитеља,

3) За ову врсту позаконења из тач. 2, § 134. грађ. зак. није потребан никакав акт или одлука власти, пошто ово позаконење има дејство самим фактом ступања у брак ванбрачних родитеља.

4) Питање пак, да ли су црквене власти дужне да по црквеним књигама примете допуну породичног статуса до тада ванбрачног детета, ствар је схватања и технике рада самих тих власти и не може имати никаквог утицаја на правну вредност самог позаконења. Довољно је у протоколима венчаних записати имена супружника — до тада ванбрачних родитеља, као и у протоколима крштењих назначити датум и место ступања у брак родитеља ванбрачног детета. Ово несумњиво захтева безбедност правног саобраћаја и сигурност доказивања али то није неопходан услов за вредност саме легитимације.

Одлука Опште Седнице Касационог суда од 11. новембра 1937 г. Рос—3/37.

По овоме питању постоје и два одвојена мишљења судија Касационог суда у погледу рока до кога се отац ванбрачног детета може изјаснити о патернитету. По једном мишљењу то признање очинства може се дати само до дана крштења ванбрачног детета а по другом до дана венчања ванбрачних родитеља таквог детета.

Тих. М. Ивановић,

секретар Касационог суда у Београду.

По § 10 Правилника о наградама адвоката, награда се одмерава ако је адвокат само ангажован за појединачне радње; а по § 8 истог Правилника награда се има одмерити за вођење спора по пуномоћју, а у случају ако адвокат отпочеши посао без своје кривице не доврши. — (Пресуда Касационог суда у Београду од 13. новембра 1937. год Рев. 1468).

Тужилац Р. В. у тужби и на расправама навео је, да је у спору П. У. противу тужених по обнови спора, заступао тужене као њихов пуномоћник. Написао је одговор на тужбу за обнову спора и учествовао на усменој расправи. Свој хонорар са туженима није уговорио. Па како је спор завршен на првој расправи због неплаћања таксе од стране захтеваоца обнове спора, то сматра да му припада 50% хонорара који би му, према вредности спора, припао по § 7 Правилника о адвокат. наградама а према прописима § 8 истог Правилника, јер је спор без његове кривице завршен на овај начин у корист тужених.

Молио је суд да донесе пресуду којом су тужене В. и Ј. дужне да му плате свака по 62.500 динара.

Тужене су преко свог заступника, у одговору на тужбу и расправама, признале да је тужилац заиста био њихов пуномоћник у означеном спору, да им је написао одговор на тужбу, да их је заступао на једној расправи и да је спор окончан на начин како тужилац представља.

Налазе да тужилац нема права на награду по §§ 7 и 8 Правилника, јер је спор о обнови поступка продужење ранијег редовног спора, по коме је тужилац примио хонорар од 424.000 дин., те у спору за обнову поступка није имао много да ради и улаже неки нарочити труд. Пошто је тужиоцу од породичног

савета додељен хонорар у 15.000 дин. то су молили да се тужилац одбије од тужбеног захтева.

Окружни суд за град Београд пресудом од 17. децембра 1936. год. По 206/35 осудио је да тужене плате тужиоцу по 52.136 дин. са разлога:

„На основу § 362 гр. п. п. суд је установио, на основу изјава странака у тужби, одговору на тужбу и расправама, следеће чињенице као неспорне: 1) да је код Окружног суда у Подгорици вођен спор за обнову поступка од стране П. У. противу тужене В. и Ј., а по правоснажној пресуди Великог суда у Подгорици Бр. 1180—1932—310—IV од 16 фебруара 1933 год.; 2) да је по том спору био пуномоћник тужених тужилац; 3) да висина хонорара тужиоцевог према туженима по овом спору није уговорена; 4) да је тужилац поднео као пуномоћник тужених одговор на тужбу и био присутан на првој расправи; 5) да је спор окончан правоснажним решењем Великог суда у Подгорици Бр. 1935—IV 1932—310 од 8 децембра 1934 год. по том основу, да захтевалац обнове спора није означио вредност предмета и положио таксу на укупну вредност спорног предмета, па је на основу тога цео предмет стављен у архиву.

Прелазећи на оцену једне спорне релативне чињенице: висину спорног предмета суд је установио на основу распоредног решења Среског суда за град Београд бр. 49097 од 11.-IV-1934. год. да је целокупна вредност ове масе, по одбитку примљених дугова од по 1.000.000 дин. од стране сваке тужене, укупно 6.398.400 динара, односно за сваку тужену по 3.108.200 динара. Суд није могао да прихвати тврдњу тужиоца, да је укупна вредност масе 12.597.600 динара, односно на тужене В. и Ј. укупно Динара 8.391.332, или за сваку од њих по 4.195.666 динара, јер у вредност спора не могу ући дугови које је декујус оставио маси на терет, већ само примање наследника по одбитку дугова које је маса наследила од декујуса (§ 490. грађ. закона и § 2. Правилника).

На основу овако установљеног чињеничког стања суд је нашао да тужилац има право на хонорар из § 8. Правилника у в. са § 7. истог Правилника, јер је под појам редовног поступка подведен и појам обнове поступка. То се право види по томе, што се по поменутом Правилнику, у § 7. и осталим прописима, говори о свима другим поступцима, али се ништа посебице не говори о обнови спора у грађанским парницама. Значи, да у § 7. Правилника обухваћен је појам редовног поступка. За такво резонување говори не само напред изложени, закључак него и факат, да се обнова спора не може, по својој природи и поступку, да подведе ма под који други појам означен и дефинисан у односним одредбама Правилника у којима се односе на грађанске спорове. Поред горњег говори за овакав закључак и то, да је у § 17. Правилника, под тач. 14. направљена разлика између обнове поступка у кривичним споровима и редовног поступка и хонорисања рада по обнови поступка удвостручено. А контрарно значи, да када нема прописа у Правилнику, у овом делу где се говори о хонорисању у грађанским парницама, о обнови спора, онда се свакако мисли на то да се обнова спора хонорише као редован поступак.

Прелазећи на оцену висине тужбеног тражења суд је полазећи од установљеног чињеничког стања, нашао, да тужиоцу припада на основу §§ 7. и 8. Правилника: 1) према туженој В. на укупну вредност њеног дела од динара 3.199.200,— за првих 50.000 дин. — 2.500 дин. за своту од 950.000 динара — 28.500 динара и за остатак своте од 2.199.200 дин. — 21.992 динара, свега према туженој В. 52.192 дин. 2) према туженој Ј. за своту од 3.199.200 дин.: за првих 50.000 динара — 2.500 дин.; за своту од 950.000 динара — 28.000 динара; и за остатак своте од 2.199.200 динара — 21.992 динара; свега према туженој Ј. 52.192 динара.

Од осталог дела потраживања тужилац је одбијен из разлога, јер вредност спорног предмета, како је изложено у установљеном чињеничком стању, не износи 12.597.600 динара, односно за тужену сваку посебице 4.195.666 динара већ износи за две тужене укупно 3.398.400 динара, односно за сваку од њих по 3.199.200 динара, те према томе тако утврђеној вредности суд је пресудио као у диспозитиву и одбио тужитеља од вишка потраживања.

Суд није могао да прихвати тезу тужених, да се овај спор има да третира као спор непроцењиве вредности, јер се спор о обнови поступка водио као спор са означеном вредношћу. То се види из тога, што су и Окружни суд у Подгорици и Велики суд у Подгорици завршили овај спор стављањем целог предмета у архиву по том основу, да захтевалац обнове спора није хтео да таксу плати на вредност спора. Тако исто суд није прихватио тезу тужене стране, да тужилац у конкретном случају има право само на награду за сваку појединачну

радњу (§ 10. Правилника), јер § 10. Правилника предвиђа награду за сваки специјални посао само у оном случају, кад је адвокат као пуномоћник ангажован унапред само за тај одређени посао или само за низ тачно одређених послова. То у конкретном случају није, јер је тужилац имао парнично пуномоћје за вођење целог спора, а не пуномоћје за специјално одређене радње. Тако исто суд није могао да прихвати и навод тужене стране, да се спор по обнови поступка има да сматра као специјално правно средство и да хонорар по том основу за поступак у обнови спора има да се укључи у хонорар по првобитном спору. Ту тезу суд није могао да прихвати због тога, што налази, да спор по обнови поступка није продужетак редовнога првобитнога спора, већ засебан спор*.

По призиву тужене стране, Апелациони суд у Београду пресудом од 28. маја 1937. год. Пл. 469 преиначио је пресуду Окружног суда и осудио тужене да свака плати тужиоцу по 12.500 динара, са разлога:

„Први суд је правилно нашао да уговора међу парничним странкама нема јер постојање истог није ничим доказано. Међутим, први суд је погрешно кад је тужиоцу награду одмерио по Правилнику на основу §§ 7. и 8. уместо на основу § 10. Правилника о наградама адвоката, јер се под изразом „ако адвокат води спор од почетка до свршене судске одлуке“ — има разумети до дефинитивне судске одлуке по правној ствари, међутим овде не само да је у питању судски поступак за обнову већ и у томе поступку за обнову није дошло до дефинитивне расправе питања има ли или нема места обнови, већ је сваки даљи ток обустављен услед неплаћања законом предвиђене таксе за покренути судски поступак.

Према оваквом стању ствари Апелациони суд сматра да се награда има одмерити обзиром на § 10. тач. 3. Правилника. На како је Првостепени суд уместо нашао, да би награда по § 7. Правилника за сваку тужену износила по 52.192 дин., а према предњем резонувању Апелационог суда има право само на 20% ове вредности — то је Апелациони суд исту преиначио. Али како призивач признаје тужилачкој страни награду од 25.000 динара то се тужиоцу толико и досуђује*.

По ревизији тужиоца, Касациони суд у Београду пресудом од 13. новембра 1937. год. Рев. 1468., преиначио је пресуду Апелационог суда и тужене осудио да тужиоцу свака плати по 52.192 дин., са разлога:

„Испитујући пресуду призивног суда у смислу § 598. гр. п. п. по ревизији тужиоца Касациони суд је нашао: да стоји навод улагача ревизије да се побијана пресуда оснива на погрешној правној оцени ствари — тач. 4. § 597. гр.п.п. а на име:

Призивни суд у побијаној пресуди налази да право на награду по § 7. и 8. Правилника има само адвокат, који странку заступа до дефинитивне судске одлуке по правној ствари. Како овде не само што је у питању судски поступак за обнову, него ни у том поступку није дошло до дефинитивне расправе питања има ли или нема места обнови, пошто је услед неплаћања таксе сваки рад обустављен, сматра да се награда има одмерити с обзиром на § 10. тач. 3. Правилника.

Горе изнето правно схватање призивног суда погрешно је стога, што се награда адвоката може одмерити по § 10 Правилника само онда, када је адвокат ангажован само за појединачне радње, кад му је пак дато парнично пуномоћје и на тај начи поверено вођење целог спора, а он отпочети посао без своје кривице не доврши, као што је то овде случај, онда му се награда има одмерити по § 8. Правилника и досудити минимум 50% награде предвиђене у § 7. према вредности спора у коме је за странку написао тужбу — или одговор на тужбу — и заступао је на првом рочишту.

Како се из чињеничког стања утврђеног у нападнутој пресуди види да је тужилац као пуномоћник тужених В. и Ј. по парничном пуномоћју, саставио одговор на тужбу и заступао их на првом рочишту по спору по коме су оне биле заинтересоване свака са по 3.199.200 дин. то тужиоцу према §§ 7. и 8. Правилника на име награде припада од сваке тужене понаособ и то: за првих 50.000 дин. — 2.500 дин., за суму од 950.000 дин. — 28.500 дин и за остатак суме од 2.199.200 дин. — 21.992 дин.; укупно по 52.192 динара*.

Јован Д. Смиљанић,
секретар Касационог суда у Београду.

Док се код непоштног призива и ревизије пресуда доставља странкама ради правдања истих иако пресуду нису тражиле, дошле се код потпуног призива она доставља само ако су странке тражиле да им се достави.

По кривици З. М. због дела из § 288. К. з. Окружни суд у Ужицу изрекао је пресуду којом је окривљеног осудио на 3 месеца строгог затвора, 1.200 — динара новчане казне и остало. На дан претреса, а по окончању његовом, окривљени и његов бранилац изјавили су призив, док је државни тужилац задржао себи право да се изјасни у законском року.

За овим је суд, упркос оваквој изјави браниоца и његовог браника, доставио пресуду браниоцу на дан 30. јуна 1927. г., па је бранилац у року од 8 дана, на дан 8 јула, предао оправдање призива пошти на повратни рецелпс. Ово оправдање окружни је суд, одлуком од 16. јула, као *благовремено*, доставио даље државном тужиоцу, а одлуком од 23. јула доставио је заједно са свима списима апелационом суду на размотрење. Апелациони је суд уважио призив и пресуду суда првога степена преиначио у корист окр. З. М., смањивши и досуђени строги затвор и изречену новчану казну.

Овај нас случај гони да се позабавимо правним лековима могућим по Кривичном судском поступку, а наиме ревизијом, непотпуним и потпуним призивом.

По § 333. К. с. п. непотпуни призив се изјављује за три дана по објављењу. Пошто је призив *благовремено* изјављен, препис пресуде *ће се доставити* жалноцу ради оправдања његовог, изузев да је већ при самој изјави призива исти и оправдао. Што је речено за непотпуни призив, важи и за ревизију, јер је у § 339. К. с. п. речено безмало исто што и о њему, т. ј. о непотпуном призиву. Из законских текстова о непотпуном призиву и о ревизији даје се лако извести један непобитан закључак који се састоји у следећем: *отправак пресуде и код непотпуног призива и код ревизије суд ће доставити* странци ради правдања изјављеног правног лека. Странка није дужна да изречно захтева да јој се пресуда достави. Она *ће* је добити иако је не тражи, изузев случаја да је се одрекла.

Сасвим је другачије код потпуног призива. По од. IV. § 394. К. с. п. лице које је изјавило призив има право да га за осам дана правда, рачунајући овај рок од изјаве призива или од дана пријема пресуде, ако је затражило да му се иста достави. Не затражи ли препис пресуде, суд му га *неће доставити*, већ ће рок за правдање тећи од учињене изјаве. Као год што је императивни карактер достављања пресуде код непотпуног призива и код ревизије јасан, тако је пропис о достављењу преписа пресуде код потпуног призива јасан и категоричан, те у погледу тога нема нити може бити сумње.

Према томе, када је Окружни суд у Ужицу доставио препис ожалбене пресуде К. з. п. 142/37. браниоцу окривљенога З. М. иако ни бранилац ни окривљеник пресуду нису тражили, он је погрешно применио од. IV. § 394. К. с. п., јер је пружио могућност браниоцу да надокнади пропуштени рок од 8 дана и да добије нов рок, рачунајући од дана пријема пресуде (30. јуна), уместо *благовременост* правдања ценно по дану изјаве призива, а то је било претреса — 17. јуна.

Разлика у погледу достављања пресуде код ревизије и непотпуног призива с једне и потпуног призива с друге стране, није случајна. Законодавац је зацело имао у виду природу и тежину кривичног дела у питању, изречену казну и садржину судске одлуке уопште, па је наредио да се пресуде код ревизије и непотпуног призива имају доставити странкама, док је код потпуног призива преступницима, странкама, да се изјасне хоће ли да им се пресуда достави или не. Природно је да између правног лека против пресуде судије појединца и оног против пресуде кривичног већа има разлике и да је ради правдања оног првог потребно и мање времена и труда и читања списка, неголи ради правдања ових других. Међутим, како није искључено да има случајева да и ради правдања потпуног призива бранилац мора да уложи доста труда и времена око расматрања списка и судске одлуке коју жели да напада, то је законодавац пружио могућност браниоцу и бранинику да захтевањем пресуде добију у времену, те је њихова дужност да о томе воле рачуна и да се тим правом користе, док делање суда у супротности са законским прописима има и мора у таквим случајевима потпуно да отпадне.

Леон Амар,

испитани судија при Апелационом суду — Београд.

WWW.UNILIB.PРЕШИЛА СЕ ЗА ЛИСТ МОРА ПЛАТИТИ И АКО СЕ ЛИСТ НЕ ЧИТА.

С. а. с. тужбом својом против Ж. К. из П. претставио је, да му је тужени остао дужан 1100.— дин. на име претплате за савезни лист „Ф. в.“.

Тужени је навео да је био претплатник у 1929. г. и за ту годину је послао претплату у 200.— дин. Идуће године он је престао да буде претплатник на следећи начин: како на првом примерку пом. листа који изађе у почетку године стоји: да ко не жели да буде претплатник треба да врати први број назначивши да не прима, што треба да значи да не жели да буде претплатник. Тужени је на првом примерку који је изашао у 1930. г. ставио назнаку да не прима и тај лист вратио натраг, па сматра да од тога доба није претплатник и да не стоји према савезу ни у каквој обавези. Наводи и то да је савез и поред тога, што је он одрекао да буде претплатник и даље му слао лист, али да он—тужени није могао да му забрани, нити пак да се тужени може да стави у обавезу, шаљањем извесних ствари које није наручио и тиме се излаже и труду и материјалним издатцима, већ је стално лист бацао у корпу. Стога је сматрао да тужил. страни не дугује ништа.

Срески суд у П., пресудом својом од 25. VIII. 1936 г., бр. П —124—36—9. одбио је тужбени захтев мотивишући то, да се из извода из књиге које води савез види да је тужени платио 1929. г. претплату за вјесник у 200.— и да је од 1930. г. до 1935. г. био задужен за вјесник са 1100.— дин., а из пошт. упутнице се види такође, да је тужени платио у 1929. г. 200.— дин. за рачун савеза.

Сматрао је да се то не спори, већ да је предмет спора: да ли је тужени отказао савезу да буде претплатник на начин како тужени тврди. Како и по признању тужиоца на првом примерку листа, који у почетку године изађе, стоји: да ко прими први примерак сматраће се да жели да буде претплатник — супротно томе: ко врати примерак листа, сматраће се да не жели да буде претплатник и како тужени тврди да је први примерак у 1930. г. вратио назначујући да не жели да буде претплатник, то му је суд досудио заклетву и он заклетвом потврдио, да је отказао савезу да буде претплатник 1930. г. на начин како је то у својој речи претставио.

Стога је суд сматрао на основу овога да тужени није дужан да плаћа претплату за лист, па је одбио тужиоца.

На ту пресуду тужил. странка изјавила је призив.

Окружни суд у С. пресудом својом Пл. 241—36—1 од 13. II. 1937. г. преничио је пресуду првостепеног суда и пресудио у корист тужбе са разлога: што лице које је отказало лист фактички, али га и даље за читав низ година прима по основној правичности треба и да га плати. Ово тим пре што је, ако није желело да буде претплатник, могло без икаквих трошкова да одбије пријем листа од поште и да га врати натраг. И ако се узме да је враћањем првог броја у 1930. г. тужени и рскинуо уговор о претплати, мора са узети да је конкluentном радњом, примањем првог следећег броја и осталих за неколико година унапред, пристао поново на претплату и да је за то дужан да плати дужну своту.

Затим, тужени је враћањем првог броја листа за 1930. г. раскинуо свој однос са тужиоцем. Да ли је тужилац тај број примио или не сасвим је без значаја. Дужност је пријемника листа да нежељени лист врати. Да ли ће га незвани пошљалац примити, њега се не тиче, јер он није тражио да му се лист за ту годину шаље. Али странке које уговарају могу закључивати и раскидати уговорне односе према своме нахођењу, неограничени број пута. Када је тужени, како сам признаје, одмах наредни број и све наредне бројеве примио, он је конкluentном радњом, која је према § 532. гр. зак. довољна да се уговор закључи, наново закључио уговор о претплати са тужиоцем.

Према томе, дужан је да претплату исплати. Ако није желео да прими лист тужени је имао да одбије пријем од поште, пошто није везан ни за какве трошкове а не да пријемом листа штети тужил. странку, а себи макар са вредношћу хартије користи. У осталом, за ову је ствар сасвим без значаја да ли се тужени са пријемом листа користио. Он је дужан да га плати јер је лист за тужиоца, који му га је слао, претстављао извесну вредност, а неплаћање претплате — штету у сваком случају, читао њега тужени или га бацао у корпу. У противном би изашло, да лица која примају часописе али немају времена да их читају, не треба да плате претплату.

Због овога је првостепена пресуда преиначена и досуђено по тужби

Љуб. Н. Милојковић,
судија Срескога суда у Паланци См.

WWW.IZRS.IZ ADVOKATСКЕ КОМОРЕ

Седница од 20. октобра 1937. год.

Избрисан је из именика адвоката Милан Симоновић адв. из Крушевца под 4. X. 1937. пошто је постао министар правде, а за преузимање одређени су му Бранко Ђорђевић, адв. из Крушевца и Драгослав Јовановић, адв. из Београда.

На место Срете Вукашића одређује се Љубомир Мирковић адв. из Младеновца за привременог преузимања канцеларије Чедомира Јоцића, који се налази у притвору Државног суда за заштиту државе.

Уважена је оставка Гојку Терићу, адв. из Београда на дужност члана Дисциплинског већа.

Уписани су у именик адвокатских приправника: Вељко Ковачевић код Томе Милосављевића, адв. у Београду са почетком вежбе од 11. X. 1937. год.; Сретен Којић код Станка Трифуновића, адв. у Шапцу са почетком вежбе од 15. X. 1937. год.; Милош Нешић код Ђорђа Карајовановића, адв. у Београду са почетком вежбе од 20. X. 1937. год.; и Вељко Пејовић код Андрије Поповића, адв. у Београду са почетком вежбе од 6. X. 1937. год.

Одобрен је Слободану Јовановићу прелаз од Исака А. Леви-а код Чедомира Толоровића, адв. у Београду ради продужења приправничке вежбе.

Избрисани су из именика адв. приправника: Драгољуб Димитријевић под 2. IX. 1937. због ступања у државну службу; Блажо Лопчић под 7. IX. 1937. због ступања на службу код Привилеговане Аграрне Банке; Драгиша Лазаревић под 23. VIII. 1937. год. због ступања у државну службу; Сава Ракин под 23. X. 1937. год. по одјави принципа; и Миле Вајс под 8. IX. 1937. због прекида вежбе.

Продискутован је предлог Правилника Добротворног фонда, који је саставио заменик председника Милан Живадиновић и примљен је дефинитиван текст овога Правилника, који ће се поднети IX годишњој скупштини.

Примљен је рачун прихода и расхода на дан 31. XII. 1937. год. и предлог буџета за 1938. год. као и извештај Одбора.

Садница од 27. октобра 1937. године.

Уписан је у именик адвоката Александар Терски са седиштем у Београду Одбијен је од тражења уписа у именик адвоката Живко Каралазић.

Избрисани су из именика: Никола Роловић под 24. X. 1937. год. због смрти и Војислав Бранисављевић под 27. октобром 1937. год. због кривичне пресуде.

Уписани су у именик адв. приправника: Ђорђе Д. Ђурић код Милана Анимовића у Београду са почетком вежбе од 13. X. 1937.; Срдоје Јевремовић код адвоката Др. Звонимира Пишкулића у Београду са почетком вежбе од 15. X. 1937. год.; Ђорђе Јовановић код адвоката Миливоја Терића у Смедереву са почетком вежбе 22. октобра 1937. год.; Петар Радовановић код Др. Ђорђа Миликића, адв. у Београду са почетком вежбе од 21. X. 1937. год.; Јован Милојевић код адвоката Миладина Вукомановића у Крагујевцу са почетком вежбе од 25. X. 1937. год.; Вељко Томашић код адвоката Јосифа Д. Алкалаја у Београду са почетком вежбе од 27. X. 1937. год.; Милутин Миладиновић код адвоката Косте Вукосављевића у Јагодини са почетком вежбе од 19. VIII. 1937. год.

Решено је да се предлог Александра Милојевића и још 17 адвоката изнесе на решење IX редовној годишњој скупштини о смањењу чланских улога и хонорара шефа канцеларије.

Решено је да се IX редовној год. скупштини изнесе на решавање предлог адвоката Љубомира Радовановића из Београда који се односи на неправилну наплату таксе за тужбу у управном правосудју.

Седница од 3. новембра 1937. године.

Претседник Симић рекапитулира рад IX редовне год. скупштине од 31. X. 1937. год. Нарочито се задржава на примедбама, које су учињене на скупштини у погледу одржавања адвокатских конференција, па предлаже да се одмах изврши одлука Одбора Коморе са IV седнице од 2. децембра 1936. год., односно да се изврше све припреме за одржавање конференција у сали Коморе. Одбор се саглашава са овим предлогом.

Одбор прима исто тако и предлог претседника Симића да се устроје књиге за самостално вођење имовине Добротворног фонда.

Заменик претседника Милан Живадиновић чини сугестију, да сви ужи

одбори интензивније обављају послове из додељеног им делокруга као и да редовно подносе Одбору Коморе извештаје о своме раду. Ообор прихвата ову сугестију.

Уписан је у именик адвоката Коста Аранички са седиштем у Београду. Избрисан је из именика адвоката Јеврем Томић из Београда под 3. новембром 1937. год., пошто се адвокатуре одрекао, а за преузиматеља његове канцеларије именује се адвокат Богдан Лекић из Београда.

По питању Љубомира Мирковића, адв. из Младеновца решено је да се преко Државног суда за заштиту државе тражи реч од Чедомира Јоцића, адв. из Младеновца о томе кога жели, да му Комора одреди за привременог преузиматеља, поред Љубомира Мирковића.

Одређен је за преузиматеља канцеларије адвоката Миливоја Миливојевића из Владимираца Др. Драгољуб Росић, адв. из Владимираца.

Уписани су у именик адв. приправника: Др. Славко Јереминов код адвоката Димитрија Љотића у Смедереву са почетком вежбе од 1. XI. 1937. год.; Живојин Божић код адвоката Др. Јоже Равника у Београду са почетком вежбе од 27. X. 1937. год.; Рајко Вукчевић код адвоката Славка Мијатовића у Београду са почетком вежбе од 2. XI. 1937. год.; Милош Радовановић код адвоката Душана Ђурића у Крагујевцу ст почетком вежбе од 30. X. 1937. Бранко Јевремовић на вежби код адвоката Момира Аксентијевића у Чачку са почетком вежбе од 20. X. 1937. год.;

Одобрени су прелази адв. приправницима: Радовану Стојановићу из канцеларије пок. Николе Роловића у канцеларију Луке Пешића, адв. у Београду; Ранку Брашићу из канцеларије Владимира Чернишевског у канцеларију Миодрага П. Поповића, адв. у Београду.

Избрисани су из именика адв. приправника: Милица Ђурић под 15. IX. 1937. год. због срупања у државну службу; Велимир Николић под 30. X. 1937. год. због ступања у војску на одслужење рока; Војислав Матић под 11. X. 1937. год. због ступања у државну службу.

Седница од 10. новембра 1937. год.

Уписани су у именик адвоката: Милан Трифуновић са седиштем у Крушевцу; Ђорђе М. Поповић са седиштем у Чачку.

Одбијен је од тражења уписа у именик адвоката Бранко Узуновић, пошто нема довољно стажа.

Уписани су у именик адв. приправници: Јован Ђорђевић код адвоката Љубомира Ранковића у Крагујевцу са почетком вежбе од 1. XI. 1937. год.; Милан Јовановић код адвоката Бранислава Стојковића у Шапцу са почетком вежбе од 28. X. 1937. год.; Миодраг Милетић код адвоката Др. Младена Жујовића у Београду са почетком вежбе од 28. X. 1937. год.; Михаило Ђорђевић код адвоката Др. Младена Радуловића у Београду са почетком вежбе од 1. XI. 1937. год.;

Одобрен је прелаз адв. приправнику Милану Кржићу из канцеларије Александра Мартиновића у канцеларију Др. Николе Ђуришића, адв. у Београду.

Избрисани су из именика адв. приправника: Тугомер Прекоршек под 29. X. 1937. год. због ступања у војску на одслужење рока; Миле Вајс под 1. IV. 1937., чиме се исправља одлука Одбора Коморе од 20. X. 1937., пошто је напустио бесплатну вежбу у суду; Ристо Аћимовић под 1. XI. 1937. због ступања у војску на одслужење рока; Милорад Илић под 1. XI. 1937. год. због ступања у војску на одслужење рока; Властимир Лукић под 1. XI. 1937. год. због ступања у војску на одслужење рока; Примљен је благајнички извештај за месец октобар 1937 без при-
мебде.

На предлог члана Одбора Др. Радоја Вукчевића решено је да се предузму кораци да судови адвокате узимају у заштиту од неоправданих напада странака на кривичним процесима.

На предлог члана Одбора Др. Радоја Вукчевића, који је уједно и члан ужег одбора за контролу приправничке вежбе решено је да се уради следеће: 1) да се преко појединих адвоката контролише вежба адв. приправника у унутрашњости; 2) да се у Београду у сваком конкретном случају узимају адвокати на формално саслушање у Комори кад год се појави сумња у исправност вежбе њихових приправника; 3) да се адвокатима упуту циркуларно писмо поводом сузбијања фиктивне вежбе адв.

приправника, а с тим у вези и против отварања филијала адв. канцеларија као и држања адв. писара, који раде приправничке послове, како би се запослио што већи број адв. приправника.

Седница од 17. новембра 1937. год.

Избрисан је из именика адвоката Др. Вјекослав Милетић под 4. X. 1937., пошто је постао министар.

Уписани су у именик адв. приправника: Др. Првислав Вајсенбергер код адвоката Др. Зденка Вајнера у Београду са почетком вежбе од 16. XI. 1937. год.; Соломон Пелосав код адвоката Војина Војиновића у Београду са почетком вежбе од 5. XI. 1937.; Димитрије Свешков код адвоката Зарије Матића у Београду са почетком вежбе од 11. XI. 1937. год.; Драгослав Стојисљевић код адвоката Владимира Ерншевског у Београду са почетком вежбе од 3. XI. 1937. год.; Тихомир Станојевић код адвоката Милосава Дојчиновића у Београду са почетком вежбе од 15. XI. 1937. год.; Миша Трифуновић код адвоката Ђорђа Ступаревића у Београду са почетком вежбе од 15. XI. 1937. год.

Избрисани су из именика адв. приправника: Јанко Таховић под 30 IX. 1937. год. због ступања у државну службу; Артур Шосбергер под 28. X. 1937. год. због ступања у војску на отслужење рока; Зоран Лукаретић под 1. XI. 1937. због ступања у војску на отслужење рока; Димитрије Гавриловић под 11. X. 1937. због прекида вежбе.

Стављено је ван снаге решење Одбора Бр. 849 од 4. V. 1932. којим је био уписан у именик адв. приправника Павле Станојевић, пошто према извештају његовог принципала вежбу није ни почео да врши.

Седница од 24. новембра 1937. године.

Претседник Владимир Симић обавестио је Одбор о својој посети г. министру правде, који му је изјавио: 1) да ће у кратком року одобрити измене и допуне Пословника Коморе примљене од стране IX редовне год. скупштине као и Правила Добротворног фонда; 2) да закон о судијама неће бити ускоро донет, јер министар финансија не може да осигура буџетску суму за повећање судијских припадљности; 3) да ће учинити све што може да се поступак против политичких осумњаника код полицијских власти поправи као и поступак према политичким осуђеницима по казним заводима; 4) да ће учинити све што може да се адвокатима дозволи заступање странака пред војним и духовним судовима; 5) да ће се заузети да се питање погрешне наплате таксе за тужбе у административном правосудју исправи; 6) да ће настојати да се спречи бесправан и нестручан рад пискарача. Претседник Симић инсистирао је на томе, да се закон о судијама донесе макар и без побољшања материјалног положаја судија, јер тај закон треба да загарантује судијску сталност и независност као и начин избора судија. Иначе, господин министар је у свему одобрио аргументацију претседника Симића.

Претседник Симић саопштио је Одбору да је гђа Милица уд. пок. Живка Богдановића, кћи пок. Томе Марковића, бив. адв., на дан славе њеног пок. оца (Св. Мрата 24. XI. 1937.) преко г. Добре Петковића приложила Добротворном фонду коморином суму од 500.— динара, на чему је гђи Богдановић изражена јавна захвалност преко листа „Политика“. Одбор је примио на знање ово саопштење и са своје стране изразио гђи Богдановић захвалност.

Уписани су у именик адвоката Др. Душан Иванишевић са седиштем у Београду, Леон Бор. Карић са седиштем у Београду.

Именован је за привременог преузиматеља због политичке кривике притвореном адвокату Чедомиру Јоцићу Др. Стеван Поповић, адв. из Младеновца поред већ раније именованог преузиматеља Љубомира Мирковића, адв. из Младеновца.

Уписани су у именик адв. приправника: Бранко Узумовић код Илије Живанчевића са почетком вежбе од 20. XI. 1937. год.; Драгољуб Ђорђевић код адвоката Мира Делевића у Зајечару са почетком вежбе од 22. XI. 1937. год.; Драгиша Јеремић код адвоката Миливоја Вукосављевића у Београду са почетком вежбе од 17. XI. 1937.

Одобрен је адв. приправнику Леону Н. Коену прелаз, по навршеној

бесплатној вежби у суду, од Павла Мијатовића код Моше Алкалаја, адв. у Београду.

Избрисани су из именика адв. приправника: Софија Путник под 15. XI. 1937. год. по одјави принципала; Никола Поповић под 1. XI. 1937. због одласка у војску на одслужење рока; Моис Катан под 1. XI. 1937. због одласка у војску на одслужење рока.

Одређени су за чланове рекламационог одбора у Београду: Савко Дуканац и Тришко Жугић а њима за заменике: Сима Алкалај и Драгомир Ивковић.

Седница од 8. децембра 1937. год.

Уписани у именик адв. приправник: Димитрије Гавриловић код Јована Ч. Марковића, адв. у Београду са почетком вежбе од 1. XII. 1937 год.; Драгутин Станисављевић на вежби код адвоката Драгољуба И. Ђорђевића у Вел. Градишту са почетком вежбе од 3. XII. 1937. год.; Душан Лазаревић на вежби код адвоката Др Јакова Челебоновића у Београду са почетком вежбе од 1. XII. 1937. године; Владан Батавељић код адвоката Рајка Атанацковића у Београду са почетком вежбе од 3. XII. 1937. год.; Соломон Анаф код адвоката Драгомира В. Ђорђевића у Пожаревцу са почетком вежбе од 25. XI. 1937. год.

Одобрени су прелази адв. приправницима: Сави Грујићу од Др. Рајка Ђермановића код Жарка Новакова, адв. у Београду и Велимиру Путниковићу од Јеврема Томића код Божидара Паљића, адв. у Београду ради продужења приправничке вежбе.

Избрисани из именика адв. приправника: Хаскел Катаривас под 1. I. 1936. год.; Славко Ковачевић под 26 X. 1937. год.; Шпиро Наранчић под 25. X. 1937. год.; Катарина Шефер под 1. X. 1937. год.; Миливоје Миленковић под 30. IX. 1937. год.; Градимир Цветковић под 1. XI. 1937. год.; Војислав Поповић под 7. XI. 1937.; и Владимир Гертел под 6. XI. 1937. год.

На тражење I Пореске управе из Београда Комора је предложила за Порески одбор: за чланове: Драгослава Ђорђевића и Милоша Царевића а за заменике: Радована Јеленића и Др. Радоја Вукчевића.

На тражење III Пореске управе Комора је предложила за чланове: Николу Деду и Добросаву Богдановића а за заменике: Бору Продановића и Душана Цветковића.

За одржавање конференције поводом ступања на снагу Закона о извршењу и обезбеђењу одређени су за референте: Др. Јанко Олип, Др. Видан Благојевић и Др. Радоје Вукчевић.

Седница од 15. децембра 1937. год.

Избрисан је из именика адвоката Др. Фрањо Јеж под 15. XII. 1937. год. због одрицања од права на вршење адвокатуре. За преузимаатеља постављен му је Теодор Богатинчевић, адв. из Београда.

Уписани су у именик адв. приправника: Ђорђе Јов. Стојановић на вежби код адвоката Илије Јов. Стојановића у Зајечару са почетком вежбе од 17. VIII. 1937. год.; с тим да сепарација одлука Одбора Бр. 2167 од 7. XI. 1934. год. исправи тако, да стоји да је приправник Стојановић из именика адв. приправника избрисан под 19. а не под 30 октобром 1934. год.; Божидар Петровић на вежби код адв. Станка Павловића у Смедереву, са почетком вежбе од 10. XII. 1937. год.; Миодраг Јовановић на вежби код адв. Раденка Лазовића у Чачку са почетком вежбе од 13. XII. 1937. год.; Бранислав Тошић на вежби код адв. Светозара Недока у Параћину са почетком вежбе од 3. XII. 1937. год.

Одобрен је прелаз адвокатским приправницима: Мирку Антоновићу од Боровоја Ч. Марковића код Луке Пешића, адв. у Београду; Петру Ненадовићу од Павла И. Павловића код Александра Алексијевића, адв. у Београду; Николи Цанги од Градимира Закића код Миливоја Стевановића, адв. у Београду; Рајку Вукчевићу од Славка Мијатовића код Петра Раичковића, адв. у Београду, — ради продужења приправничке вежбе.

Избрисан је из именика адв. приправника Зарија Поповић под 15. VIII. 1937. год. по одјави принципала.

На тражење IV пореске управе из Београда, Комора је предложила: за чланове: Душана Димитријевића и Дамјана Поповића а за заменике: Саву Јаковљевића и Николу Ђоновића, адв. из Београда.

Поведена је дискусија о начину уређења и евентуалној реорганизацији Бранича, па је на предлог Заменика претседника Милана Живадиновића решено, да се образује један ужи одбор, који ће ово питање детаљно проучити и на једној од идућих седница поднети извештај и предлоге. У овај одбор изабрани су: Заменик претседника Милан Живадиновић и чланови Одбора: Војислав Милошевић, Трипо Жугић и Сима Алкалај, коме ће се по потреби ставити на расположење уредници Бранича: Др. Видан Благојевић и Др. Радоје Вукчевић.

Поводом ступања на снагу § 43. Пословника Коморе, Одбор је на предлог Претседника Владимира Симића одлучио:

а) Све тужбе против адвоката и адв. приправника због дисциплинских прекршаја достављаће се на одговор и пошто одговор приспе, предаваће се надлежном секретару Одбора да оцени: да ли је у питању очигледно неоснована тужба — § 43. ст. I. Пословника; да није у питању сукоб због непречишћеног обрачуна између странке и адвоката и евентуални предлог да се поступи по § 29. став последњи Зак. о адвокатима; или је могућно услед незнатности прекршаја изгладити сукоб без дисциплинског суђења. — Пошто све то оцени секретар ће ставити одлуку да се сви предмети по којима се предвиђа дисциплински поступак одмах упуте Заступнику Коморе, док ће по осталим предметима на првој наредној седници Одбору поднети извештаје и предлоге;

б) У случају да поднета тужба против адвоката или адв. приправника садржи увредљиве или клеветничке изразе или недоличан начин излагања, секретар ће ставити одлуку да се оваква тужба врати тужиоцу, да, ако хоће, другу тужбу, јер се по тужбама увредљивим, клеветничким и недоличним начином написаним не може водити дисциплински поступак, о чему је Комора позвана да води рачуна у смислу прописа § 38. ст. I. Зак. о адвокатима.

НЕКРОЛОЗИ

† СТОЈАДИН НИКОЛИЋ

У Нишу је недавно преминуо Стојадин Николић адвокат из Лесковца. Њега је заболело ухо, па је отишао у Ниш специјалисти. Ујутру је отишао а већ по подне је у најтежим мукама умро.

Стојадин је из генерације која је у раној младости својој осетила сву страхоту и све тежбе једне неравне борбе једног народа који је хтео да живи. Готово још у дечачком добу, он напушта родитељско, сиротињско али топло. огњиште и бежи испред непријатеља у хладну, беспућну и негостољубиву Албанију, и данима, гладан и бос, лута по њој чекајући спаса из Француске.

Из плепса, из сиротиње је изашао. Својом сопственом снагом је крчио себи пут кроз живот без ичије помоћи, без ичије подршке... Свршио је гимназију и права у Француској. Браћа се у Отаџбину, постаје судски писар, судија и адвокат.

Као што се види један кратак живот. Неколике године рада само, па изненада, једна глупа смрт отрже га и сломи, онако здрава и снажна. Умро је у добу кад се човек почиње тек да формира и почиње тек да ствара. Имао је пред собом још доста времена, да од себе да више, али га провиђење оте а да ни љубав, ни брига, ни старање супруге његове не могаху задржати брзи ток фаталне болести.

Његова смрт је као нешто ретко трагично, запрепастила све, а нарочито његове колеге у суду и ван суда, који су га колико на дан раније видели на послу свежа и насмејана. Иза запрепашћења дошла је жалост, дубока и искрена: био је добар друг, искрен... искрен и као колега и као човек...

Непоправима несрећа је снашла његову супругу, његове пријатеље. Један тако суров губитак не допушта утехе. Стојадин је пренет из Ниша и сахрањен у Лесковцу уз велико учешће грађанства, судија и адвоката.

Б. Ђ.

† ДИМИТР ЈОСИФЧЕВ

Крајем месеца новембра умро је у Софији Димитр Јосифчев, судија Врховног Касационог суда.

Рођен у Охриду, пок. Јосифчев, седамдесетих година, одмах по стварању Егзархије, отишао је у Бугарску а затим у Русију, где је свршио права.

Цењен као правник и широко културно образован, пок. Јосифчев уживао је велики углед међу бугарским правницима. Његовом смрћу бугарско правосуђе, у коме је провео скоро четири деценије, претрпело је тежак удар. Али његова спрема, рад и честитост оставиће трајан помен његовом имену у бугарском сутству и правништву.

Југословенски правници, који су у јулу 1934 посетили Бугарску, са задовољством упознали су пок. Јосифчева, кога су почетком јесени исте године дочекали у Југославији већ као старог познаника и пријатеља. Одмереним ставом, пријатан и искрен, пок. Јосифчев стекао је у Београду и Загребу, као и на петнаестодневној екскурзији бугарских правника по Југославији, много пријатеља и поштовалаца. У стварању нових односа између два братска и суседна народа, пок. Јосифчев има свој удео. Сматрајући, да идеју зближења треба да носи интелигенција, он је првобитно желео да правници, као њен најеминентнији део, изврше потребне корекције схватања наших узајамних односа. За пример другима, пошао је од себе. С тога име Димитра Јосифчева биће забележено међу првима за његова настојања за нове и боље односе између Бугара и Југословена.

Смрт Димитра Јосифчева југословенски правници искрено жале.

А. Вучићевић.

САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

Бранич ће доносити садржаје свих правних часописа код нас.

Архив за правне и друштвене науке, орган Београдског правног факултета. Уредник *Др. Михаило Илић*.

Садржај бр. 5. књ. XXXV, од 25. новембра 1937. год.:

Чланци: Др. Александар Соловјев: Богшишјева универзитетска предавања; Др. Адам П. Лазаревић: Утицај отуђења спорног предмета на активну и пасивну легитимацију у парничном и извршном поступку; Др. Јурај Кулаш: Заштитни надзор; Никола С. Стјепановић: Тужба Главне контроле код Државног савета. — Страни правни живот: Др. Драг. Аранђеловић: Прописи Чехословачког пројекта Грађанског законика о накнади штете. — Међународна правна хроника. — Оцене и прикази. — И т. д.

Југословенски економист. Главни уредник *Др. Душан М. Паншић*.

Садржај бр. 9. Год. II, за новембар 1937. год.:

Др. Милан Тодоровић: Улога и значај клиринга за међународну размену добара; Ал. Вегнер: Проблематика пољопривредног кредита; Славко И. Сиришевић: Наши привредни односи са Албанијом. — Привредни и друштвени живот. — Преглед штампе. — Оцене и прикази. — И т. д.

Одвјетник, орган Адвокатске коморе у Загребу. Уредник *Др. Иво Полишео*.

Садржај бр. 9.—10. Год. XI, за новембар—децембар 1937. год.:

За плански избор звања; Извјешће о скупштини Адв. Коморе од 31. X. 1937.; Записник год. скупштине Милов. Фонда А. К. од 31 X. 1937.; Из свакидашњице одвјетника од Др. Ј. Могана; Међународни уговори о судској помоћи — реферат Др-а Ф. Скабернеа; Смије ли одвјетник радити против свога уверења? — пише Др. Драг. Томац; Погодба о награди одвјетника вриједи само ако је писмена — пише Емпе; О ускрати уписа у именик адв. приправника; О потреби оснивања сељачких одбора за мирене — пише Др. Жарко Ковачевић; Опасна обрана; Миловински фонд Адв. коморе у Београду; Може ли се достављена кривична пресуда опозвати?; За усавршење јудикатуре. — Из сталешке јудикатуре. — Вијести Адв. коморе у Загребу. — Распоред зборовца Дисц. вијећа. — Разно.

Правосуђе, часопис за судску праксу и законодавство. Уредник *Стојан Јовановић*. Оснивачи, власници и ужи уређивачки одбор: *Др. Иво Машевић*, *Др. Фердо Чулиновић* и *Стојан Јовановић*.

Садржај бр. 11. Год. VI, за новембар 1937. год.:

Грађанско право: Сава М. Шапчанин: Неколике примедбе на Предоснову Грађанског законика за Краљевину Југославију; Др. Милован Пинтеровић: Како утиче земљорадничко својство једног од више акцептационата на обавезе осталих дужника из те мјенице; Никола М. Радовић: Шта се подразумева под појам закупнине из Тар. бр. 14 напомена 4 Закона о таксама; Стеван Бранковић: Правно поучавање странака код српских судова; Никола Р. Анђелковић: О потреби тумача за случај да странка или сведок на гл. расправи не знају службени језик. — Кривично право: Др. Боровоје Петровић: Кривична одговорност правних (моралних) лица; Секула Н. Кецојевић: Када по судском кривичном поступку наступа функција судије појединца окружног суда; Ђорђе М. Поповић: О правној квалификацији крив. дела.; Александар Р. Миловић: Изрицање условне осуде у отсуству осуђеника. — Судије и судство. — Белешке. — Преглед књига. — Нове књиге и часописи. — Некролог.

Полиција, часопис за политичко-управну, полициску, судску и самоуправну праксу. Уредник *Васа Лазаревић* и Уређивачки одбор.

Садржај бр. 21.—22. Год. XXIV, за новембар 1937. год.:

Чланци и расправе: Са прославе италијанске полиције од Владете Милићевића; Продужење важности буџета указом од Р. В. Ђисаловића; Однос између § 375. а. старог кривичног закона односно § 157 пројекта закона о иступима и § 383 новог крив. закона од Секуле Н. Кецојевића; Кривично дело кривоклества и извршиоци тога дела од Душана С. Станића; Организација наше врховне полицијске управе од Др. Гудца Еугена; Нови закон о привредним задругама од Н. Опокољића; Правни положај странаца у Турској од Милорада М. Лазаревића; О превентивним мерама за смањивање саобраћајних несрећа од Р. Гавриловића. — Политичко-управна и управно-судска пракса. — Судска пракса. — Самоуправна пракса. — Полицијска пракса. — И т. д.

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА

Објављеног у Службеним новинама од 16. октобра до 31. децембра 1937. год.:

Бр. 235-LXX, од 16. октобра 1937. год.: 528) Закон о Конвенцији, о заштити, чувању, оправљању и поновном подизању граничних каменова и других знакова, који служе за обележавање граничне линије између Краљевине Југославије и Краљевине Бугарске, потписаној 9. новембра 1935. године у Софији. — 529) Закон о међународној конвенцији о преносу робе на железницама (М. К. П.) са прилозима I—VIII, Међународној конвенцији о превозу путника и пртљага на железницама (М. К. П.) са прилозима I и II, и Завршном пакту Четврте конференције за ревизију међународних конвенција о превозу путника и пртљага и о превозу робе на железницама, и о Споразуму о усвајању посебних одредаба за превоз робе отправљене на железницама са товарним листом по налогу са прилогом, потписаним 23. новембра 1933. у Риму.

Бр. 238-LXXI, од 20. октобра 1937. год.: 530) Указ о отварању потпуне V женске реалне гимназије у Београду. — 531) Указ о отварању потпуне VII мушке реалне гимназије у Београду. — 532) Указ о отварању потпуне VIII мушке реалне гимназије у Београду. — 533) Указ о отварању потпуне реалне гимназије у Горњем Милановцу. — 534) Указ о отварању потпуне II реалне гимназије у Крагујевцу. — 535) Указ о отварању потпуне II мушке реалне гимназије у Скопљу. — 536) Указ о претварању потпуне женске реалне гимназије у Загребу у потпуну III женску реалну гимназију. — 537) Указ о отварању непотпуне мешовите реалне гимназије у Земуну. — 538) Указ о отварању непотпуне мешовите реалне гимназије у Марибору. — 539) Указ о отварању непотпуне мушке реалне гимназије у Новом Саду. — 540) Указ о образовању самосталних

општина босанско-дубичке и поуњске, — 541) Указ о образовању Општине варошице Невесиња. — 542) Указ о образовању Општине Кулен Вакуф град. — 543) Указ о образовању Општине манастирске и Општине будимске. — 544) Указ о образовању Општине крушевљанске са седиштем у Кљунима. — 545) Указ о образовању Општина: јабланске, банатскосуботичке и милетићевске. — 546) Указ о образовању Општине Каменград Горњи. — 547) Указ о разгрупацији Општине цаватске у Општину Цават са седиштем у Цавату и Општину конавску са седиштем у Груды. — 548) Указ о разгрупацији Општине жупопивске у општину пивску, врбичку и жупопивску. — 549) Указ о разгрупацији Општине Томиславград у општини Томиславград у Општину Бришничко-оплећанску. — 550) Указ о разгрупацији Општине чапљинске у Општину чапљинску и Општину гебеоуску. — 551) Правилник о допунама, Измене и допуне Правилника о условима и обрасцима за набавку болничког инвентара итд. Обр. 1240 од 28 јануара 1936. — 552) Измене и допуне у Правилнику за издавање додатака на скупшћу пензионера Пензионог завода за службенике у Љубљани од 22. септембра 1930. — 553) Најнижа откупна цена уљарица. — 554) Оснивање катастарске управе за срез златиборски у Чајетини. — 555) Телефонски саобраћај.

Бр. 239.-LXXII, од 21. окт. 1937. г.: 556) Зак. о Конвенцији између Краљ. Југославије и Републ. Чехослов. у циљу да се избегне двоструко опорезивање по предмету наследних такса (дажбина на наслеђа) са закљученим протоколом, закљученој у Прагу 24. фебр. 1936. — 557) Зак. о Конвенцији о вазд. плов. између Краљ. Југославије и Немачк Рајха, потписаној на Бледу 3. септембра 1936. год. — 558) Закон о Уговору о концилијацији, о арбитражи и о судском расправљању између Краљевине Југославије и Данске, потписаном у Београду 14. децембра 1935. год. — 559) Закон о Допуском протоколу уз Уговор о трговини и пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије од 14. јула 1924., потписаном у Риму 26. септембра 1936. год. — 560) Закон о допуском споразуму уз прилог В Уговора о трговини и пловидби закљученог у Београду, 22. јуна 1936. год између Краљевине Југославије и Краљевине Албаније, о пограничном промету у погледу Скадарског тржишта, закљученом и потписаном у Београду 5. маја 1934. год., између Краљевине Југославије и Краљевине Албаније. — 561) Закон о Споразуму о поморским сигнаlima, са Правилником о извесним категоријама поморских сигнала, закљученог у Лисабону 23. октобра 1930. — 562) Закон о размени нота на дан 21. марта 1936. год, између министра иностраних послова Краљевине Југославије и немачког изванредног посланика и опунномоћеног министра којом се, на темељу споразума закључених фебруара месеца 1935. у Минхену на заједничком заседању владиних одбора, образованих на основи чл. 35 Југословенско-немачког трговинског уговора од 1. маја 1934., међају прилог Б и Закључни протокол трговинског уговора.

Бр. 244.-LXXIII, од 27. октобра 1937. г.: 563) Указ о премештању Општине доњо-присјанске из села Доњег Присјана у село Равну Дубраву и промени назива у „Општина равно-добровска“. — 564) Указ о разгрупацији Општине краљевоселске у општину варошице Краљевог Села и Општину краљевоселску — село. — 565) Указ о отварању потпуне реалне гимназије у Кочевју. — 566) Уредба о распореду места, односно школа, на које се односе услови прописа ст. 1 § 101 Закона о народним школама, — 567) Правилник о изменама и допунама Правилника о полагању апотекарског државног стручног испита. — 568) Прагматика о службеним односима службеника Државног добра Беоје. — 569) Продајна цена хлорасетифена. — 570) Размена повеља ратификације Споразума о међусобној судској помоћи и трговачким стварима између Краљевине Југославије и Краљевине Белгије. — 571) Постављањеобрањива на путним прелазима.

Бр. 245. — LXXIV, од 28. октобра 1937. год : 572) Трговачки закон за Краљевину Југославију. — 573) Закон о слатководном риболовству. — 574) Указ о укидању општине Бановићи среза тузланског, Дринске бановине и прикључењу општини Пурачић. — 575) Уредба о трговачким радњама великог обима. — 576) Укидање алинеје треће расписа Цбр. 5009/1907. — 577) Дара за Т. бр. 510 и 511 увозне царинске тарифе. — 578) Увозно царинење лопте за тенис. — 579) Измене првог става чл. 7. Правилника о оспособљавању и испитима поморских стројара. — 508) Исправка односно приступа Бразилије међународној Конвенцији о теретним линијама, са додатком и завршним протоколом.

Бр. 248. — LXXV, од 1. новембра 1937. год.: 581) Откуп памучног влакна.

— 582) Аутентично тумачење Уредбе о земљорадничким дуговима. — 583) Измене правила о полагању практичног учитељског испита. — 584) Ратификација од стране Републике Перу, Међународне конвенције о измени Конвенције из 1875. о обезбеђењу метарског система. — 585) Укидање браника на путном прелазу. — 586) Телефонски саобраћај. — 587) Исправка у § 122. Правила братинске благајне Р. бр. 3600 од 16. фебруара 1933. год. — 588) Исправка.

Бр. 251. — LXXVI, од 4. новембра 1937. год.: 589) Правилник о стручном одбору за компензационе послове при Заводу за унапређење спољне трговине. — 590) Измене о Правилнику о пословном реду у Министарству финансија. — 591) Повећање припадности службеника Речне пловидбе. — 592) Измене у ст. 1 § 7 Правилника о одређивању и враћању кауције. — 593) Измене тар. бр. 404 од тач. 1. до 15. Таксене тарифе. — 594) Продужење трговинског и компензационог споразума са Грчком. — 595) Ратификација Чехословачке Конвенције о поступању са ратним заробљеницима. — 596) Ратификација од стране Чехословачке Женевске конвенције за побољшање судбине рањеника и болесника у војскама у рату. — 597) Укидање браника на путном прелазу. — 598) Исправка текста споразума у међусобној судској помоћи са Белгијом.

Бр. 253. — LXXVII, од 6. новембра 1937. год.: 599) Указ о премештају Општине небреговске у срезу прилепском, Вардарске бановине из села Дулјачана у село Небрегово. — 600) Указ о промени Општине староацибеговачке, Среза орашког, Дунавске бановине у Општини Старо Село и Општине новоацибеговачке у Општини Ново Село. — 601) Правила о полагању државног стручног испита за учитеље вештина у средњим школама. — 602) Упутства за омеђавање државног шумског земљишта. — 603) Преглед државних расхода и прихода за месец септембар и за период април-септембар 1937. по буџету за 1937/38. год. — 604) Продужење уговора са Француском од 11. новембра 1927. год. — 605) Исправке у Закону о овлашћеним инжењерима. — 606) Исправка указа о преносу седишта Општине доњоприсјанске. — 607) Исправка указа о разгруписавању Општине чаплинске.

Бр. 266. — LXXVIII, од 22. новембра 1937. год.: 608) Указ о преименовању обчине Седларјево, в обчина Поље об Сотли. — 609) Уредба о измени Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника од 23. новембра 1934. год. — 610) Уредба којом се за отпремничке (шпедитерске) радње, за радње за посредовање у трговачким пословима (агентурне) и трговачка заступства прописује дозвола. — 611) Правилник о пријављивачу заразних болести и скупљању података о њиховом кретању. — 612) Правилник Средишњег уреда за осигурање радника о вршењу лекарске хонорарне службе и о кумулацији хонорара за лекаре средишњег уреда и његових месних органа. — 613) Измене и допуне у Правилнику савеза лекарских комора о вршењу лекарске хонорарне службе код болесничких фондова и кумулацији хонорара. — 614) Упутства за прикупљање прихода и утрошак фонда за подизање нових зграда за шумске управе и лугарнице. — 615) Измене Упутстава за пријем надничара на рад у одељењу за грађење железница Г. Ж. бр. 13024/37, од 13. августа 1937. год. — 616) Размена повеља ратификација југословенско-турског споразума о извозу опијума. — 617) Телефонски саобраћај. — 618) Исправка у Уредби са Правилником о баждарењу морских бродова.

Бр. 272. — LXXIX, од 29. новембра 1937. год.: 619) Указ о спајању Општине Драга и Трава у Општина Драга. — 620) Указ о преносу седишта Општине кнежопољске из Мирковца у село Међувође. — 621) Указ о издвајању места из општине Врапче, среза загребачког, Савске бановине, и образовању општине, Општина Кустошија у Кустошији Доњој. — 622) Уредба о проширењу пензионог осигурања службеника. — 623) Измене и допуне норми за притиснуте делове конструкција М. г. бр. 34545/32. — 624) Исправка у Правилнику Средишњег уреда за осигурање радника о вршењу лекарске службе и о кумулацији хонорара за лекаре Средишњег Уреда и његових месних органа.

Бр. 280. — LXXX, од 8. децембра 1937. год.: 625) Закон о одликованима орденом Карађорђевог звезде са мачевима. — : 626) Указ о преносу седишта Општине коритске из села Сипања у село Корита. — 627) Уредба о таксеним олакшицама за задужења новчаних установа и задруга по специјалним кредитима код државних новчаних установа, Народне банке и Привилеговане аграрне банке — 628) Правилник о одбору школе за нудије. — 629) Правилник о исплати дуговања улагачима и осталим веровницима завода и задруга под заштитом 30% об-

WWW.UNILIB.RS

везницама за ликвидацију земљорадничких дугова. — 630) Наредба о благовременом склањању и смештању пловних објеката у државне зимовнике. — 631) Преглед државних расхода и прихода за месец октобар и за период април-октобар 1937. по буџету за 1937/38. годину. — 632) Решење о измени члана 429. Правилника о финансијској-рачуноводственој служби код управа државних шума и државних рударских предузећа и њихових подручних установа, бр. 11.220/36. год. — 633) Међународне конвенције о превозу путника, пртљага и робе на железницама. — 634) Постављање браника на путним прелазима.

Бр. 283.—LXXXI, од 11. децембра 1937. год.: 635) Уредба о националном институту за горива и руде. — 636) Уредба о рударско-геолошком комитету. — 637) Аутентично тумачење појединих одредаба Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. — 638) Конвенција између Краљевине Југославије и Велике Британије — проширење на Јужну Родезију. — 639) Депоновање инструмента ратификације Краљевине Румуније, Међународних конвенција о превозу путника, пртљага и робе на железницама. — 640) Приступ Велике Британије за територију Танганџике Међународној конвенцији за заштиту индустријске својине. — 641) Телефонски саобраћај. — 642) Исправка у тексту и преводу Трговинског споразума између Краљевине Југославије и Велике Британије и Северне Ирске. — 643) Трговачки закон Краљевине Југославије. Исправка. — 644) Исправка у Правилнику о финансиско-рачуноводственој и благајничкој служби код Управе државних шума и Управе државних рударских предузећа и њихових подручних установа.

Бр. 286.—LXXXII, од 15. децембра 1937. год.: 645) Правилник о висини, начину убирања и контроли при наплати бановинских трошарина на вино и ракију. — 646) Упуста за извршење Уредбе о допуни Закона о заштити домаће дрварске индустрије. — 647) Измена у Правилнику о обиму и разграничењу грађевинских радња. — 648) Званично признање изложбе аутомобила у Београду. — 649) Одређивање подручја катастарских управа у Маглају, Теслићу, Добоју, Дервенти и Прњавору. — 650) Поправек у члену 20 бановинске ловске Уредбе Дравске бановине.

Бр. 289.—LXXXIII, од 18. децембра 1937. год.: 651) Уредба о извршењу уговора о испоруци југословенских дувана у листу Дирекцији пољског монопола дувана. — 652) Правилник о стручном одбору за шумске производе при заводу за унапређење спољне трговине. — 653) Правилник о добровољном већем осигурању радника за случај изнемоглости, старости и смрти. — 654) Правилник о надзору над препаратима и помоћним сретствима ступа на снагу 1. јануара 1938. год. — 655) Измене и допуне Статута Средишњег Уреда за осигурање радника. — 656) Продајна цена соне киселине. — 657) Накнадни распоред звања пољопривредних чиновника.

Бр. 292.—LXXXIV, од 22. децембра 1937. год.: 658) Уредба са законском снагом о управи и о заступању опште племенске заједнице братстава и сеоских општина на подручју Великог суда у Подгорици (чл. 709—714. Општег имовинског законика). — 659) Аутентично тумачење Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. — 660) Аутентично тумачење Уредбе о пољопривредним коморама. — 661) Наредба за угушивање сточних зараза. — 662) Надлежност Главне царинарнице у Београду за царинење предмета намењених страним посланицима. — 663) Отварање Царинског одеља у Брзој Паланци, Царинарнице I реда у Прахову. — 664) Оснивање Катастарске управе за срез градачачки са седиштем у Градачку. — 665) Уговор са Данском о концилијацији, арбитражи и судском расправљању. — 666) Телефонски саобраћај.

Бр. 295. — LXXXV, од 25. децембра 1937. год.: 667) Уредба о споразуму о плаћању између Краљевине Југославије и Белгиско-луксембуршке привредне уније потписаном у Бриселу 26. новембра 1937. год. — 668) Допунски протокол уз уговор о трговини и о пловидби између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Краљевине Италије потписан на дан 14. јула 1924. год. — 669) Уредба о измени Уредбе о прекиду застарелости земљорадничких меница. — 670) Уредба о обавезном обезбеђењу усева и плодова од града на подручју Дринске бановине. — 671) Правилник о допунском осигурању поморца. — 672) Правилник о напаћивању пристојбе (таксе) за простоследе (саморове) на територији Рударског главарства у Љубљани. — 673) Подношење овлашћења за рад имаоца отпемничких (шпедитерских) радња, и др.

Бр. 296.—LXXXVI, од 27. децембра 1937. год.: 674) Правилник за службенике Братинских благајна за осигурање радника и намештеника у предузећима која потпадају под рударске законе у Краљевини Југославији.— 675) Измене и допуне Уредбе о организацији Министарства саобраћаја и саобраћајне службе.— 676) Аутентично тумачење Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова.— 677) Измене Правилника о унутрашњој телефонској служби о кредитираним међумесним телефонским разговорима.— 678) Депоновање инструмената ратификације Краљевине Југославије, Споразума о поморским сигнаlima.— 679) Телефонски саобраћај.

НОВЕ КЊИГЕ

Милош М. Јовић: Како да се у новом Грађанском закону уреди правни положај ванбрачне деце? (Отштампано из Споменике осмог конгреса правника Краљевине Југославије у Новом Саду). Београд, 1937. Стр. 27.

Др. Иво Полишео: О потреби кодификације радног права. (Отштампано из Споменике осмог конгреса правника Краљевине Југославије у Новом Саду). Београд, 1937. Стр. 9. (Латиницом).

Др. Никола Краински: Из лабораторијума за експерименталну психологију и психијатрију Криминалистичког Института Правног факултета Београдског универзитета. Теорија памћења и фантазије. (Посебни отисак из Споменике Доленцу, Креку, Кушеју и Шкерљу о шесетогодишњици њихова живота). Љубљана, 1937. Стр. 23.

Др. Avgust Munda: Pojem poskusa v najnovější zakonodaji s posebnim ozikom na nemške narodnosocialistično pravo. (Posebni oddis iz „Slovenskega Pravnika“, Letnik LI, št. 9.—10., 1937). Стр. 25.

Др. Срећко Цула: Грађанско процесно право Краљевине Југославије—ванпарнични поступци (извршно, стечајно и ванпарнично процесно право). Београд, 1938. Издање Издавачког и књижарског предузећа Геца Кон А. Д. стр. 913.

Др. Мехмед Беговић: Покрети исламских народа. (Предавање одржано на Коларчевом народном универзитету у Београду 6. новембра 1936. г.). Београд, 1936. Стр. 14. (Латиницом).

Aurélien R. Jonasco: Les Mesures prises en Roumanie en faveur des débiteurs pour l'exécution de leurs obligations à la suite de la crise économique. (Extrait du Bulletin de la Société française de Législation comparée). Agen, 1937. p. 16. — Les principes généraux de la Responsabilité délictuelle dans les Systèmes juridiques en vigueur en Transylvanie et Bucovine (Roumanie). (Extrait de la Revue Générale du Droit de la Legislation et de la Jurisprudence. № de Juillet—Août—Septembre 1933) Bordeaux, 1934. p. 19.

М. В. Шахматов: Компетенция исполнительной власти в Московской Руси. Часть I. Внутренняя охрана государства. Издање Руског Слободног универзитета у Прагу. Праг, 1936., стр. 219.

Др. Милан Владисављевић: Државоправни положај Хрватске у оквиру Хабсбуршке Монархије. Библиотека, Политика и друштво св. 10. Издање француско-српске књижаре А. М. Поповића. Београд, 1937. г. Стр. 78.

Др. Видан О. Благојевић: Измена прописа Грађанског парничног, поступка о пресуди услед изостанка и пропуштања. (Оштампано из Споменике Осмог конгреса правника Краљевине Југославије у Новом Саду). Београд, 1937. стр. 19). — Какав значај има одредба у уговору о закупу са јавним властима да се закупно добро по истеку закупа има вратити у примљеном стању, са напоменама Д-ра Н. С. Живојина М. Перића и мишљењем Др. Драгољуба Аранђеловића. (Посебни отисак из „Правосуђа“ св. 9.—10. за 1937.). Београд, 1937. стр. 15.

Др. Борислав Т. Благојевић: Појам лица без држављанства (La notion des apatrides). Библиотека Југословенског удружења за Међународно право, св. XXVI. Оштампано из „Архива за правне и друштвене науке“ за октобар 1937. г. Београд, 1937. стр. 16.

Др. Никола С. Стјепановић: Општа теорија о Главној Контроли Краљевине Југославије с нарочитим обзиром на теорију поделе државних функција и принципа поделе власти. — Докторска дисертација. Издање пишчево, Београд, 1938. стр. 153.

„Темис“-ов Правнички годишњак 1938. (рочишник, тарифе, законодавство и свеукупни шематизам власти и јавних установа). Годиште Х. Јубиларно издање: Издање „Темис“ накладни завод правничких књига. Загреб, 1938. Стр. 235. (Латиницом).